

És az ég elhomályosul és a fagy erősebb és jégvirágok képződnek az ablakon... Letöröllek, kékjeges téli rózsza, mely az ablaktáblán kuszol!

Gyöngéd, száraz ereidből nem jön a vér és nincs élet kelyhedben. Te jégvirág, mint a jég oly kék és oly fehér, mint a hó! Letéplek!... Te szép alakja a semminek!... Jégvirág!...

Figyelmeztetés. Mult évi előfizetőinket mihez tartás végett értesítjük, hogy, mivel a Tanulók Lapja *hetilappá* lett, előfizetési ára is több s hogy a beküldött régi előfizetési pénzekhez legyenek szivesek beküldeni a kiadóhivatalba azt az összeget, a mely a már beküldött pénzzel a mostani előfizetési árat kiteszi. Tehát a ki az eddigi előfizetési ár fejében negyedévre 60 krt küldött, annak még 40 krt kell hozzápótolnia, hogy előfizetése márczius végéig tartson. Minden előfizetési pénz, vagy a lap szétküldésére vonatkozó fölszólalás, lakás-változtatás stb. a «Kosmos» müintézethez, a Tanulók Lapja kiadóhivatalába (Aradi-utca 8. sz.) küldendő. Együttal a kiadóhivatal vezetősége kéri az előfizetőket, hogy *lakásuknak olyan pontos címét küldjék be, hogy a lap kézbesíthető legyen*, hogy a nyomtatott czímszalagon ne legyenek kénytelenek utólag változtatni.

Szerkesztői üzenetek.

Stanek Béla N.-Szében. Köszönjük szives fíradását. Nem kaphatnánk valamit lapunk számára? **Dr. Boros G. N.-Szében.** Levelet és dolgozatokat megkaptuk. Üdvözlét. **Lasz S. Győr.** Igéretedet köszönettel fogadom, talán ott is lehetne valamit tenni? **Szinyai Elek. N.-Bánya.** Levelet írok s abban az említett kollega kérdésére is szivesen válaszolok. Köszönjük az ígért megrendelést. Ha minden ifjusági könyvtár 4 példányt rendel a T. L.-ből, mint a nagy-bányai, akkor biztosítva van a lapnak szélesebb körben leendő elterjedése. Üdvözlét. Az éppen most érkezett dolgozat a jövő számban jön. **Póra F. igazgató** Bpest. Minden rendben van. Üdvözlét. **Régi előfizetőinknek.** Minden reklamálást tessék a kiadóhivatalba (VI. Aradi-u. 8. sz.) küldeni és nem a szerkesztőségbe, mivel a két helyiség egymástól távol lévén, a szerkesztőségbe küldött reklamációk nem nyerhetnének azonnal elintéztet. **Tanártársainkat** kérjük, legyenek szivesek becses dolgozataikkal a T. L.-t fölkeresni s a lapot tanítványainknak ajánlani. Érezzük, hogy hivatásunknak csak kollegáink szives pártfogása mellett tudunk igazán megfelelni. **Pellérdi J. Bpest.** Azt írja, hogy a 4. osztályba jár s szeretné, ha magán olvasmányának néhány könyvet ajánlanék. Szerintem minden 4. osztályu középiskolai tanulóknak a következőket kellene elolvasnia: Toldit, Toldi estjét Aranytól, János vitét Petőfőtől, Botondot Czuczortól, Ludas Matyit Fazekas A-tól, Lamb-Mihályi; Schaksperre meséket; Szász K. Odysseát; Szilasi-féle Plutarchost. Ha máshol nem tudná megszerezni, nézen utánuk az ifjusági könyvtárban. **Iker J. Szhely.** A lapunkban közölt önképzőkori jelentésért a honoráriumot elküldöttük. — **Berkovics M. Tata. 1.**

Brutus utóda P. Valerius volt; 2. február elején; 3. kérdezze meg a kiadóhivaltól; 4. Lehet kis skatulyában; 5. T. D.-nak a czíme ki volt téve, írjon egyenesen neki. Olyan esetben nincs értelme a nyilvános levelezésnek. Jókívánatait köszönjük. **Weismann Arthur.** Bpest. Az előfizetokról a kiadóhivatal vezet jegyzéket, tessék oda fordulni. Különben ha elolvassa az új évfolyam első számának 22. lapján lévő figyelmeztetésünket, abban megtalálja a választ. Ha szerét tehetjük, irunk a camera obscuráról és a laterna magicáról. **Wisinger Fr. R. Szombat.** Példányokért a kiadóhivatalhoz tessék fordulni. Cikkét már olvastuk egyik vidéki lapban. **Kaltenecker K. Szombathely.** Bárki beküldheti, a ki előbb jön, azét közöljük. Közleményeket megrendelni nem lehet. **Bródy A. Homonna.** Kérésével forduljon a kiadóhivatalhoz. **R. F. Bpest.** Beküldött tudósítása eltévedt. Ha megtaláljuk a jövő számban jön. **Schramkó L. Rimaszombat.** Lapunk zárta után érkezett s így csak a jövő számban jöhet. **Gerevich E. Zombor.** Igen szivesen, csak tessék beküldeni. **S. L. Pápa.** A szerkesztőségbe. **Hetey A. N.-Károly.** Lehet. **Munkácsy E. Trencsén.** Füzve 2 frt., díszkötésben 2 frt 50. A pénzt a szerkesztő nevére czimezve küldje. **Sziklay J.** Olyan dologra nem vállalkozunk. Hogy kívánhatja maga a kiadóhivaltól, hogy a lapját Sz. J. könyvtára czímen küldjék. Igazán szeretném tudni, hogy egy 4. gymnazista «könyvtára» hány kötetből áll! Omne quod est nimium. vertiture in vitium. **Szigeti V. Bpest. 1) Lehet. 2) Leg-alább is 5: 3) Lehet de csak a jókat adjuk ki. 2) Lapunk tudósítóit** figyelmeztetjük, hogy a lap lezárása kedden este történik, tehát a legközelebbi számba mindig csak az jöhet bele, amit keddig beküldenek; a később érkező dolgok a következő számba maradnak, csak a szerk. üzenetek rovata áll nyitva péntek reggelig.

Kiadóhivatali üzenetek.

Előfizetőinknek elnézését kérjük az első szám késése miatt. Mivel a Tanulók Lapja átvétele csak december utolsó napjaiban történt, lehetetlen volt a felhalmozódott teendők miatt a lapot előbb expedálni. Ezután nem fog előfordulni semmi késés. Azokat, akik nem kapták meg lapjukat, kérjük, hogy a kiadóhivatalban (VI. Aradi-u. 8.) azonnal reklamálják meg. Együttal a régi előfizetőket kérjük, hogy előfizetési pénzüket legyenek szivesek az új előfizetési díjra kiegszíteni.

KÉPTALÁNY.

Megfejtését a megfejtők neveivel együtt a 4. számban közöljük. A megfejtők között értékes könyvet sorsolunk ki.

«Kosmos» müintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:		SZERKESZTI:		SZERKESZTŐSÉG:	
Egész évre	4 frt.	Dr. RUPP KORNÉL		Budapest, IX., Lónyai-utca 9.	
Fél évre	2 frt.	főgymnasiumi tanár.		KIADÓHIVATAL:	
Negyed évre	1 frt.			Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.	
Megjelenik minden vasárnap.		Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda részvenytársaság.		HIRDETÉSEK felvételnek és jutányosan számíttatnak.	

WLASSICH GYULA

az új vallás- és közoktatásügyi miniszter.

Lapunk első számában Eötvös Lóránd bárót mutattuk be közoktatásügyi miniszter gyanánt. Azóta a politikai változások folytán a kitünő Eötvös Lóránd báró elhagyta a miniszteriumot s helyét a magyar közélet és tudomány egy másik kitünő alakja Wlassich Gyula dr. foglalta el. Wlassich Gyula is a tanári katedráról lépett új állásába. A tanítás ügyét szolgálva munkálkodott hosszabb időn át, miután már számos éven át az igazságügyi miniszteriumban viselt előkelő állást.

A magyar közoktatásügy új hivatott vezetőjétől igen sokat remélhet s ismervén Wlassich Gyula dr. eddigi nagy-sikerü pályáját, az ő nagy tehetségét és széleskörü tudását, őszinte bizodalommal tekinthetünk a magyar közoktatásügy jövője elé.

Wlassich Gyula dr., új vallás és közoktatásügyi miniszter életrajzát a következőkben vázoljuk.

Wlassich Gyula, az új kultuszminiszter

1852-ben született Zala-Egerszegen és miután megkapta az ügyvédi diplomát és időközben fogalmazóskodott az igazságügyminiszteriumban, 1882-ben komáromi alügyész lett. Később a fővárosba jött föl alügyésznek, majd az igazságügyminiszteriumban lett titkár. 1886-ban, mikor főügyészi helyettesnek nevezték ki Kozma Sándor főügyész mellé, kedvenc studiumával, a büntetőjoggal kezdett foglalkozni. 1890-ben az egyetem büntetőjogi tanszékére nevezte ki az akkori közoktatásügyi miniszter. A jogtudományok mellett ettől az időtől fogva a politika is vonzotta. A legutolsó általános választásnál, 1892-ben Nagykanizsán lépett föl szabadelvü párti programmal, de a függetlenségi Hévízy Jánossal szemben kisebbségben maradt. Mikor azután Királyi Pál meghalt, Wlassich a csáktornyai kerületben lépett föl, a hol meg is választották.

mal, de a függetlenségi Hévízy Jánossal szemben kisebbségben maradt. Mikor azután Királyi Pál meghalt, Wlassich a csáktornyai kerületben lépett föl, a hol meg is választották.

IRODALMUNK JELESEI.

— Arcképcsarnok. —

KAZINCZY FERENCZ.

(1759—1831.)

Kazinczy Ferencz, mint nevezni szokták «a szent öreg» 1759. okt. 27-én született Érsemjénben, Bihar megyében. Az előkelő nemesi családból származó kis fiu 9 éves korában Késmárkra ment a német nyelvet tanulni, onnét egy év múlva Sárospatakra, hol iskoláit 1779-ben elvégezve Kassán, Eperjesen és Pesten volt törvénygyakorlaton. 1784-ben abauj-megyei aljegyző s nem sokára táblabíró lett. II. József császár ez időben léptetvén életbe új rendszerét s azokat keresve, akik németül tudnak, Kazinczyt 1786-ban a nemzeti iskolák felügyelőjévé nevezte ki. Bécsben baráti viszonyba lépett az ottani kitünőbb német és magyar írókkal, nevezetesen Báróczyval. 1788-ban kiadott *Gesnere* s 1789-ben megjelent *Bács-megyei-je* az akkor még igen kis magyar közönség kedvenczvé tették. Ekkor adta ki Baróti Szabó Dáviddal és Baacsányival a *Magyar Muzéum* cz. folyóiratot, majd tőlük elszakadva *Orpheus*-át indította meg Kassán, mely tekintélyt, befolyást biztosított neki az irodalom terén. Mikor II. Lipót lépett a trónra, állását elveszítette, majd a Martinovics-féle összees-

küvésbe keveredve 1794. decz. 14-én anyjánál Regmeczen elfogták s a brünni, kufsteini és munkácsi várba vitték. E fogságban töltött hét év hazafiúi buzgalmat, írói munkakedvét nem törte meg, sőt az irodalommal való foglalkozás enyhítette börtöni élete keserűségét. Kiszabadulása után (1801. jun. 28.) lelkileg ugyan nem, de vagyoniilag megrongálva újra írói munkássághoz fogott, és 1804-ben gróf Török Zsófiát nőül vevén, életének sok anyagi nélkülözéssel s gonddal borongó második felét családi örömök s irodalmi foglalkozásai derítették fel. Ekkor szerzett magának elévülhetetlen érdemeket a nyelv-művelés terén, hősi erélyvel és bátorsággal törve szét azon bilineseket, melyeket a csökönyös orthologia, a régi iskola a magyar nyelvre vert. Példájával mutatott irányt, hogy miként kell a nyelvet ügyesen használni, gazdagítani, s minden tárgyhoz, minden esztetikai formához illően alkalmazni. Eles gúnnyal, metsző éllel támadta meg leveleiben s a *Törisek* és *Virágok* cz. epigrammaiban a magyar irodalom s egyes írók árnyoldalait, kiknek érzékenysége feljajdult erre s kitört a Kazinczy-féle *neologismus*, a nyelvújítás és szófaragás ellen a mérges, gyakran a legnemtelenebb fegyverekkel is küzdött harc. A *«Mondolat»* s hasonló iratok nem térítették el Kazinczyt meggyőződése útjáról, ki erélyesen küzdött tovább is azon elvek mellett, melyeket ő maga követett s maga és mások elé tűzött. Jelszava volt, a mi 1804-ben megjelent jól talált arcképe alá van írva: «minél több jóknak tetszeni».

Lassanként megszűntek a támadások s az új iskola még Kazinczy életében diadalt ült a régi felett és a széphalmi sir martyrjában vezérét, mesterét tiszteli.

Sokat írt és fordított és munkáit mügond, esinosság, alaposság jellemzi. 1831. aug. 22-én halt meg kolerában Széphalmon, minden jó ember által megsíratva s magával vive azon köztiszteletet, mely megilleti a jobb izlés bajnokát a régi nehézkes, konok iskola ellen küzdött harcok után. Kölesey tartott felette az akadémiában gyönyörű emléksbeszédet.

Egy kis deák kalandja.

Junius közepe felé, az utolsó előadási napok egyikének délutánján roppant hőség volt. Az fiu gymnasium első osztályában mintegy hatvan fiu vesződött a latin nyelvvel, küzködve a nagy hőség okozta bágyadtsággal. Aztán az utolsó előadási napok türelmetlensége is elfogta őket, hogysis ne, hiszen már oly közel van a nagy

szünidő, s minél közelebb jön, annál hosszabbakká válnak az előadási órák! A türelmetlenséget az is elárulta, hogy a különben fegyelmezett osztályban is nagyon gyakran esett le a padról hol egy könyv, hol toll, hol író-ón. Csaknem állandó volt a lábbal való surolás. Szóval a legélénkebb tiltakozás volt a kegyetlenség ellen, a melylyel még most is erőszakolták a latin deklinációt és konjugációt. A padok esikorogtak s a padfiokok fedelei gyakran csapódtak le. Az osztály levegője telve volt nyughatatlansággal, mely hatalmába keríté úgy a szorgalmas, mint a lusta fiukat. Mintha még a tanár sem szabadulhatott volna annak a befolyása alól. Odahagyta a katedráját, fel-alá járt az osztályban, nézegette, nincse-e valamelyiknél valami tiltott könyv, nem iparkodnak-e a fiuk valami alattomos pajkossággal elüzni az unalmat. Meggyőződik arról, hogy nincs semmi ilyen rendetlenség s hogy unalmukat elűzze, a római történet mesés korszakából kezdett nekik beszélni.

Volt a fiuk között egy, a ki különösen unatkozott. Göndörhaju, piros-pozsgás fiu volt, az utolsó padban ült s lehetőleg iparkodott elbujni a tanár szemei elől. Bizonyára volt családi neve, keresztzülő, azt hiszem, arról sem feledkeztek meg, hogy becsületes keresztneve is legyen; de társai soha nem nevezték őt sem az egyik, sem a másik néven: s én, ha hallottam is valamikor valódi nevét, elfeledtem. Az rendes, hogy a fiuk egymásnak gúnynévet szoktak adni s csak ezen a néven hívják egymást maguk között, valódi nevükön ugyszólván csak a bizonyítványokban s a hivatalos iratokban szerepelnek.

Egyszer egy fiu után kérdezősködtem egyik társától. Ez először rám néz, nem tudva, kiről van szó. Gondolkodik s végre mosolyogva szól: «Ahán! a «kecskét» tetszik gondolni? Velem egy padban ül!»

Nos hát, a mi kis hősünket társai «Robinetti»-nek hívták, talán mert szeretett verekedni, s ha a latin grammatikával nem is tudott, meg nem is akart megbirkózni, annál szívesebben birkózott a társaival. Elég az hozzá, csak erre a névre hallgatott. Robinetti szerette az erőtmutatványokat, de kimondhatatlanul gyűlölte a latin nyelvtant. Ereje korához mérve bámulatos volt. De azt a délutáni két órát már nem bírta ki: látszott rajta, hogy úgy érzi magát, mintha már egy órán át tükkel szurkálták volna s most a második óra közepén ő is teljesen elbágyadt. De hogy igazságosak legyünk iránta, bevalljuk, hogy nem volt egészen tétlen ez idő alatt. Megevett három almát, két zsemlyét s egy

gyakorlatos füzetébe lerajzolta Masson és Robinetti küzdelmét, ékes vonásokkal. Levelet írt egyik társának, mely az előadás utánra vonatkozó tervekkel kezdődött és, nehezemre esik elárulni, erős személyeskedéssel végződött. Kölcsönzött könyvet, tollat, papírt. A tollat a padba szegezve, zenei talentumát próbálgatta. Az osztályból ki is kéredezkedett. Szóval, már kimerítette a legszelidebb tanár türelmét is. De még félóra volt hátra! Mit csináljon addig? Végre keserű elszánással fogta latin nyelvtanát s találmra felütötte.

Szeme egy érdekes szabályon akadt meg: «Az átható ige tárgya accusativusba jön. Pl. Agricola colit agros.»

Robinetti sehogy sem tudta meglátni ebben a példában sem az átható igét, sem tárgyat. Készen is volt azonnal itéletével az egész nyelvtanról s azt röviden és velősen e szóba foglalta össze: «ostobaság!» Szemei a megérőltetéstől elnehezedtek, szinte elfáradt már a tunyalkodásban s accusativust s minden esetet áldott magában.

Ekkor történt meg vele ez a csodálatos kaland. A tanár csodálkozva vette észre, hogy Robinetti már majd tíz perc óta olyan nyugodt s bár ennek nagyon megörült, mégis kissé gyanusnak tűnt fel neki ez a dolog. Óvatosan hozzá ment s látta, hogy fejét kezére támasztva alszik. A fiuknak meghagyta, hogy ne háborgassák a kis Robinettit. Ha felköltik sem ismerte volna el, hogy aludt.

Különbben most épen nagyon érdekes látvány kötötte le figyelmét. Hat kis emberke, mint az öklöm, jelent meg neki álmában. Az egyik valamicskével nagyobb volt, mint a többi és ezek fölött bizonyos fensőbbiséget látszott gyakorolni. Mindnyájan római tógába voltak öltözve. Egyik közülök a «fascist», vagyis a vesszőnyalábot vitte a bárdal. Robinetti gyönyörködött a kis emberkében, akárcsak szerencsét huzó fehér egerek lettek volna.

— Bizony, furesa kis ficzkók vagytok! — szól. Kik vagytok? mik vagytok?

— Ez a fiu azt akarja tudni, hogy kik vagyunk? mik vagyunk? szól az egyik emberke. — A te kötelességed neki felelni — tevé hozzá a legnagyobbhoz fordulva.

— Mindenesetre, bizonyára! szól ez. Felelni fogok az ő kérdésére, hogy kik vagyunk? mik vagyunk? Megengeditek testvérek, hogy feleljek?

Engedelmet nyert és Robinettihez fordulva méltósággal válaszolt:

— Én vagyok a *Nominativus*, ez az őt itt testvérem, a többi öt eset. Én vagyok vezérük. Mi felosztottuk egymás közt az emberi nyelv

IRODALMUNK JELESEI.

— Arczképcsarnok. —

KAZINCZY FERENCZ.

(1759—1831.)

Kazinczy Ferencz, mint nevezni szokták «szent öreg» 1759. okt. 27-én született Érsemjénben, Bihar megyében. Az előkelő nemesi családból származó kis fiú 9 éves korában Késmárkra ment a német nyelvet tanulni, onnét egy év múlva Sárospatakra, hol iskoláit 1779-ben elvégezve Kassán, Eperjesen és Pesten volt törvénygyakorlaton. 1784-ben abaujmegyei aljegyző s nem sokára táblabíró lett. II. József császár ez időben léptetvén életbe új rendszerét s azokat keresve, akik németül tudnak, Kazinczyt 1786-ban a nemzeti iskolák felügyelőjévé nevezte ki. Bécsben baráti viszonyba lépett az ottani kitünőbb német és magyar írókkal, nevezetesen Báróczyval. 1788-ban kiadott *Gesner* s 1789-ben megjelent *Bács-megyei-je* az akkor még igen kis magyar közönség kedvenczévé tették. Ekkor adta ki Baróti Szabó Dáviddal és Bacsányival a *Magyar Múzeum* cz. folyóiratot, majd tőlük elszakadva *Orpheus*-át indította meg Kassán, mely tekintélyt, befolyást biztosított neki az irodalom terén. Mikor II. Lipót lépett a trónra, állását elveszítette, majd a Martinovics-féle összees-

küvésbe keveredve 1794. decz. 14-én anyjánál Regmeczen elfogták s a brünni, kufsteini és munkácsi várba vitték. E fogságban töltött hét év hazafiúi buzgalmát, irói munkakedvét nem törte meg, sőt az irodalommal való foglalkozás enyhítette börtöni élete keserűségét. Kiszabadulása után (1801. jun. 28.) lelkileg ugyan nem, de vagyoniilag megrongálva újra irói munkósághoz fogott, és 1804-ben gróf Török Zsófiát nőül vevén, életének sok anyagi nélkülözéssel s gondnal borongó második felét családi örömmök s irodalmi foglalkozásai deríték fel. Ekkor szerzett magának elévülhetetlen érdemeket a nyelv-művelés terén, hősi eréllyel és bátorsággal törve szét azon bilincseket, melyeket a csökönyös orthologia, a régi iskola a magyar nyelvre vert. Példájával mutatott irányt, hogy miként kell a nyelvet ügyesen használni, gazdagítani, s minden tárgyhoz, minden esztetikai formához illően alkalmazni. Éles gúnyval, metsző éllel támadta meg leveleiben s a *Törisek* és *Virágok* cz. epigrammaiban a magyar irodalom s egyes írók árnyoldalait, kiknek erkölcseje feljajdult erre s kitört a Kazinczy-féle *neologismus*, a nyelvújítás és szófaragás ellen a mérges, gyakran a legnemtelenebb fegyverekkel is küzdött harc. A *«Mondolat»* s hasonló iratok nem térítették el Kazinczyt meggyőződése útjáról, ki erőlesen küzdött tovább is azon elvek mellett, melyeket ő maga követett s maga és mások elé tűzött. Jelszava volt, a mi 1804-ben megjelent jól talált arczképe alá van írva: «minél több jóknak tetszeni».

Lassanként megszűntek a támadások s az új iskola még Kazinczy életében diadalt ült a régi felett és a széphalmi sír mártírjában vezérét, mesterét tiszteli.

Sokat írt és fordított és munkáit mügond, csinosság, alaposság jellemzi. 1831. aug. 22-én halt meg kolerában Széphalmon, minden jó ember által megsiratva s magával vive azon köztiszteletet, mely megilleti a jobb izlés bajnokát a régi nehézkes, konok iskola ellen küzdött harcok után. Kölcsey tartottfelette az akadémiában gyönyörű emlékbeszédet.

Egy kis deák kalandja.

Junius közepe felé, az utolsó előadási napok egyikének délutánján roppant hőség volt. Az fiú gymnasium első osztályában mintegy hatvan fiú vesződt a latin nyelvel, küzködve a nagy hőség okozta bágyadsággal. Aztán az utolsó előadási napok türelmetlensége is elfogta őket, hogyis ne, hiszen már oly közel van a nagy

szünidő, s minél közelebb jön, annál hosszabbakká válnak az előadási órák! A türelmetlenséget az is elárulta, hogy a különben fegyelmezett osztályban is nagyon gyakran esett le a padról hol egy könyv, hol toll, hol író-ón. Csaknem állandó volt a lábbal való surolás. Szóval a legélenkebb tiltakozás volt a kegyetlenség ellen, a melylyel még most is erőszakolták a latin deklinációt és konjugációt. A padok csikorogtak s a padfiókok fedelei gyakran esapódtak le. Az osztály levegője telve volt nyughatatlansággal, mely hatalmába keríté úgy a szorgalmas, mint a lusta fiukat. Mintha még a tanár sem szabadulhatott volna annak a befolyása alól. Odahagyta a katedrját, fel-alá járt az osztályban, nézegette, nincs-e valamelyiknél valami tiltott könyv, nem iparkodnak-e a fiuk valami alattomos pajkossággal elüzni az unalmat. Meggyőződik arról, hogy nincs semmi ilyen rendtelenség s hogy unalmukat elűzze, a római történet mesés korszakából kezdett nekik beszélni.

Volt a fiuk között egy, a ki különösen unatkozott. Göndörhaju, piros-pozsgás fiú volt, az utolsó padban ült s lehetőleg iparkodott elbujni a tanár szemei elől. Bizonyára volt családi neve, keresztzülő, azt hiszem, arról sem feledkeztek meg, hogy becsületes keresztneve is legyen; de társai soha sem nevezték őt sem az egyik, sem a másik névén; s én, ha hallottam is valamikor valódi nevét, elfeledtem. Az rendes, hogy a fiuk egymásnak gúnynevet szoktak adni s csak ezen a néven hívják egymást maguk között, valódi nevükön ugyszólván csak a bizonyítványokban s a hivatalos iratokban szerepelnek.

Egyszer egy fiú után kérdezősködtem egyik társától. Ez először rám néz, nem tudva, kiről van szó. Gondolkodik s végre mosolyogva szól: «Ahán! a «kecskét» tetszik gondolni? Velem egy padban ül!»

Nos hát, a mi kis hősünket társai «Robinetti»-nek hívták, talán mert szeretett verekedni, s ha a latin grammatikával nem is tudott, meg nem is akart megbirkózni, annál szívesebben birkózott a társaival. Elég az hozzá, csak erre a névre hallgatott. Robinetti szerette az erómutatványokat, de kimondhatatlanul gyűlölte a latin nyelvtant. Ereje korához mérve bámulatos volt. De azt a délutáni két órát már nem bírta ki: látszott rajta, hogy úgy érzi magát, mintha már egy órán át tükkel szurkálták volna s most a második óra közepén ő is teljesen elbagyadt. De hogy igazságosak legyünk iránta, bevalljuk, hogy nem volt egészen télen ez idő alatt. Megevett három almát, két zsemlyét s egy

gyakorlatos füzetébe lerajzolta Masson és Robinetti küzdelmét, ékes vonásokkal. Levelet írt egyik társának, mely az előadás utánra vonatkozó tervekkel kezdődött és, nehezemre esik elárulni, erős személyeskedéssel végződött. Kölcsonzót könyvet, tollat, papírt. A tollat a padba szegezve, zenei talentumát próbálgatta. Az osztályból ki is kéredzkedett. Szóval, már kimerítette a legszelidebb tanár türelmét is. De még félóra volt hátra! Mit csináljon addig? Végre keserű elszánással fogta latin nyelvtanát s taláalomra felütötte.

Szeme egy érdekes szabályon akadt meg: «Az átható ige tárgya accusativusba jön. Pl. Agricola colit agros.»

Robinetti sehogy sem tudta meglátni ebben a példában sem az átható igét, sem tárgyát. Készen is volt azonnal ítéletével az egész nyelvtanról s azt röviden és velősen e szóba foglalta össze: «ostobaság!» Szemei a megerőltetéstől elnehezdedtek, szinte elfáradt már a tunyalkodásban s accusativust s minden esetet áldott magában.

Ekkor történt meg vele ez a csodálatos kaland. A tanár csodálkozva vette észre, hogy Robinetti már majd tíz perc óta olyan nyugodt s bár ennek nagyon megörült, mégis kissé gyanusnak tűnt fel neki ez a dolog. Óvatosan hozzá ment s látta, hogy fejét kezére támasztva alszik. A fiuknak meghagyta, hogy ne háborgassák a kis Robinettit. Ha felköltik sem ismerte volna el, hogy aludt.

Különben most épen nagyon érdekes látvány kötötte le figyelmét. Hat kis emberke, mint az öklöm, jelent meg neki álmában. Az egyik valamicskével nagyobb volt, mint a többi és ezek fölött bizonyos fensőbbiséget látszott gyakorolni. Mindnyájan római tógába voltak öltözve. Egyik közülök a «fascist», vagyis a vesszőnyalábot vitte a bárdal. Robinetti gyönyörködött a kis emberkékből, akárcsak szerencsét huzó fehér egerek lettek volna.

— Bizony, furesa kis ficzkók vagytok! — szólt. Kik vagytok? mik vagytok?

— Ez a fiú azt akarja tudni, hogy kik vagyunk? mik vagyunk? szólt az egyik emberke. — A te kötelességed neki felelni — tevé hozzá a legnagyobbhoz fordulva.

— Mindenesetre, bizonyára! szólt ez. Felelni fogok az ő kérdésére, hogy kik vagyunk? mik vagyunk? Megengeditek testvérek, hogy feleljek? Engedelmet nyert és Robinettihez fordulva méltósággal válaszolt:

— Én vagyok a *Nominativus*, ez az őt itt testvérem, a többi őt eset. Én vagyok vezérük. Mi felosztottuk egymás közt az emberi nyelv

birodalmát. Az én részem az, a mely erre a kérdésre felel: ki? mi? S ez az oka, hogy kérdésedre én feleltem.

Robinetti jó kedve nem ismert határt. Az a tudat, hogy a gyűlölt esetek léteznek, valóságos élőlények s azokat ő talán mint játékokat teheti a pad fiókjába, iskolatársai bosszankodására s hasonló unalmas délutánokon szórakozásra, pompás kedvre hangolta.

— Nagyszerű! kiállt fel. Hogy is nem gondoltam arra, hogy az esetek élnek. Azt hittem, hogy azok merő száraz anyag! Minő pompás dolog ez!

Robinetti körültekintve, észrevette, bár épen nem volt meglepve, hogy nincs már az osztályteremben. A padok, könyvek, iskolatársai arcza eltűntek s ő egy sűrű erdő szélén találta magát. Az esetek intettek s Robinetti követte őket az erdő sűrűjébe. Ibant obscurei — csupán a holdnak a fákon átszűrődő halvány világa vezérelte a kis csapatot. Nyomasztó érzés szállt a fiu lelkére s kérdé vezetőit, hogy hová viszik? Az *Accusativus* felelni akart s már el is kezdte: «Rómába, Itáliába, Malta szigetére, haza.» midőn komolyan hallgatásra intették.

Tovább haladtak s Robinetti csodálatos módon minden ellentállási erejétől megfosztva, követte őket, míg végre egy tisztásra értek s ott mindnyájan megállottak. Az ég tiszta volt. A hold teljes. A kis térség oly fényben ragyogott, hogy Robinetti alig tudta megkülönböztetni különös vezetőinek arcozskáit. Arczuk kifejezése ugyan különbözött, de azért mindegyik ellenséges indulatot áruolt el. Mi indította őket arra, hogy őt ide az erdő közepébe hozzák. Lelkén titkos törvényszékek és véres bosszuállások riasztó képei cikáztak át. Bátor szíve volt, de most mégis visszakivánczolt az osztályterembe.

Az esetek tanácskozva fel s alá lépkedtek s azután felkörben helyezkedtek el. Egyikük komolyan a felkör elé intette Robinettit. Ez szeliden engedelmeskedett.

(Vége következik.)

Vörösmarty. Petőfi. Arany mint hazafias költők

Irtá: Dr. KOLTAI VIRGIL.

(Folytatás.)

Hiába minden: szellem, bűn, erény; a gaz uralkodik a jó felett, a kajáság megmarja az érdemet, a szolgaság uralkodik a szabadság helyett, s az ész — a rosszakarat szolgája «Az ember faj a földnek. S midőn azt hinnők, hogy tanul, nagyobb bünt forral álnokul: az emberfaj

sárkányfog-vetemény. Ninesen remény, ninesen remény!» E költemény a legsötétebb hangulatot fejezi ki. Vörösmarty kétségbeesik az emberi nem jövője felett, Petőfi pedig, biztosan érezvén a forradalom szagát, a világszabadságot hirdeti.

Arany első nagyobb költeménye, épügy, mint Vörösmartyé, egy eposz, de szatyrikus eposz. Az *Elreszelt alkotmány*-ban rajzolt komikus küzdelemben az egymással szemben álló politikai pártok hibáit látjuk, s a vakon rohanás és maradiság, a rajongás és közöny hamvaiból feléledő *Lelkesedés és Erély* az önzetlen honszeretetet hirdeti, vagy mint az Erély mondja a honfiakhoz: «Önzestek nagyszerű légyen: Ti legyetek gazdag polgárai gazdag e honnak, ti legyetek boldog polgárai boldog e honnak, legyetek értelmes polgári művelt e hazának, és legyetek büszkek, mint gyermeki büszke hazának. — Tetteket e honnak!»

Valóságos szatyrikus korrajz ez eposz. Mig Vörösmarty eposzával buzdít, lelkesít, a hon védelmére, az ősi dicsőséget zengvén; Arany nevetet, saját kora hibáit rajzolván, de magasatos tanúságot állít fel.

Petőfi a magyar nemes renyhességét gúnyolja ki, s a nemzetet korholja hátramaradásaért, amott nem a nemzeti bűnök, de általában a kiváltságos osztály gúnyja tárgya, s midőn a nemzetnek keserű szemrehányásokat tesz, a forradalmi átalakulás lebeg szeméi előtt. Midőn Vörösmarty türelmetlenkedik, Petőfi érzi, hogy az ő ideje elérkezett s lázasizgatottsággal tüzezi a nemzetet a zászló kibontására. De csakhamar Vörösmartyt is elragadják a rohamosabban fejleni kezdő politikai viszonyok, s lefordítja Moore Tamás «El ne feledd a mezőt» kezdetű költeményét, melyben a skót költő azon vágyát fejezi ki, vajha még egyszer vihatnák a szabadság vérharczeit. Azután kimondja a *Jóslatot*: «És még neked virulnod kell, oh hon, mert Isten ember virraszt pártodon.» A halál sejtelve most már nem bántja; valódi kítőző lelkesedéssel üdvözlö a «*Szabad sajtót*» s e költeményéből nem elfojtott indulatok belső háborgását s fékek közötti zúgását, hanem az indulat nyílt tombolását halljuk: «Kelj fel rabságod köpárnáiról beteg, megszibadt gondolat; kiálts fel érzés, mely nyögél elfojtott, vérvő szív alatt.» Az indulat e rövid kítőrése, mint erélyes harszói kiáltás hangzik, de azután felhangzik a *Harszódal* is. Arany is a mozgalmak között irt hazafias költeményei (Eldorádó, Egy életünk egy halálunk, Lóra, Az örökség, Haj, ne hátra, haj előre, Mit csinálunk) megzendíti a *Nemzeti dalt*. Ime a politikai küzdelmek hatása! A szelid,

gyengéd érzelmű Vörösmarty lázas indulattal harszói dalt zeng; majd azután az enyelgő, gyermekkedélyű *Csuczor* is megfújja *Riadóját*, a mely vad indulatra semmit sem enged Petőfi forradalmi dalainak; Arany is a maga nemes népies módja szerint *Nemzeti dalt* énekel. De magasan ezeket felett áll Vörösmarty harszói dala. Petőfi forradalmi dalaiból a vérszomj és világszabadság utáni rajongás, a *Riadóból* a zsarnokgyűlölet, Vörösmarty költeményéből a tiszta hazaszeretet szól s indulatát a magyarországi nemzetiségek hálátlansága zaklatja fel s azért refrainje is a *pártütők* ellen irányul: «A sikra, magyarok! fegyvert ragadjatok! Hazánkat újra meg kell váltani. E drága föld színét borítsák szerteszt a pártütőknek véres csontjai.»

A függetlenségért vívott harcok ideje volt Petőfi hazafiúi költészetének valódi ideje, a vérgőzökkel telt légkör az ő légköre. Teljesen erőt vesz rajta a forradalmi lelkesedés s ez és a radikális eszmék hatása alatt írja azon költeményeket, a melyekből féktelen gyűlölet szól a királyi trón és minden ellen, a mi a nép elnyomására szolgál. A mint ő maga nem ismert magára nézve korlátot s a kényszerítő szabályszerűség bilinesét, úgy nem akart semmit sem tűrni, a mi szerinte a népek szabadságát korlátozza. Az *Apostol* nem a köztársaság hirdetője, hanem a szocializmus és nihilizmusé.

Petőfi forradalmi dalai a lázadt vér és vad indulat költészete, mely forrásba hozza és megfagyasztja a vért, megrázza az idegeket s megzavarja az agyat. Valódi forradalmi szónoklatok ezek s nem pusztán a magyar nemzet szabadságáért lelkesítenek, hanem a világszabadságért. Már 1846-tól kezdve lehet érezni költészetén a lázadt indulatot, s azokhoz, a kiknek költészete e hangja nem tetszik, így szól: «Mit mondotok, mit tesztek akkor, ha a világnak sarkai, földindulástól, menyörgéstől, tőből megfognak ingani? ha összevesz, mint négy vadállat, és pusztit mind a négy elem. S én vérbe mártott lantomat véres kezekkel pengetem? („A gyáva faj, a törpe lelkek.“) Miután elzengte „*Talpra magyar*“-ját s az egész nemzet utána zengte: Esküszünk, hogy rabok többé nem leszünk, — vérbe mártott lantját véres kezekkel pengette s gyűlölete és haragja először a nemzetiségek ellen dörög, szemükre veti a hálátlanságukat, a melylyel a magyar nemzet jótetteiért fizetnek; a magyar megosztotta velük a szerencse kedvezéseit s felét átvette mindig a tehernek s most hálából a hűtlen király szavára megrohanják a magyart, mint hollók a dögtestet. Azonban csalódní fognak! «Hollók vagytok ti, undok, éhes hollók, de a magyar még nem

halotti test, nem, Istenemre, nem! s hajnalt magának az égre a ti véretekkel fest. („*Élet vagy halál.*“) Majd a mágánokhoz fordul s vérszomjazó dühvel s gúnynyal kérdi tőlük: «Dicsőséges nagyurak, hát hogy vagytok? viszket-e úgy egy kicsit a nyakatok? Uj divatú nyakraváló készül most számotokra, nem cifra, de jó szoros.» S majd mint előbb Kossuth szólott a mágánokhoz: «Veletek, ha akarjátok, nélkülütek, sőt ellenütek, ha kell», felszólítja őket a csatlakozásra és sürgeti egyetértésüket a nagy harszóra; mert: «Ha bennünket még mostan is megvették, az Urísten kegyelmezzon tinektek.» Azután nem csak egy, de valamennyi király ellen harsogja el gyűlöletét a «Lamberg szívében kés, Latour nyakán kötél» kezdetű versében, melynek refrainje: «akaszszátok fel a királyokat». E királygyűlölet nyilatkozik e korban irt balladáiban is. *Bánk-bán* történetét, *Kont és társai-ét*, *Hunyadi László* lefejeztetését csak azért éneklí meg, hogy e példákól az egész királyságra rásüthesse a gyávaság, zsarnokság és esküszegés vádját s mindennemű királyságot megutáltasson. A *Király és hóhér* című költemény ugyanerre czéloz. Az elhagyott király mellett csak a hóhér marad s így szól a királyhoz: «Itt maradtam én teveled, mert nekem te adsz kenyeret. Együtt lenni kell minékünk, egymás nélkül nem élhetünk».

(Vége következik.)

Az ajándék.

Rosalie Loveling után hollandból.

A kis szekrényt kítárta,
A gyermek ott terem
S zsebóráát látva benn', szól:
«Nagypapám add nekem!»

Egykor igen, tiéd lesz —
Jövő évben talán,
Ha jól tanulsz s ügyes lesz',
— Mond az öreg — No lám!

«Jövő évben?!» — A gyermek
Szól — «látja nagypapa
Akkorra tán meg is hal
H'sz beteg s öreg maga!»

Az ősz gyermek merőn néz
S gondolja: meglehet . . .
S szeliden megsimitja
A kedves gyermekét.

Fogja a szép kis órát
S nehéz lánczát vele
Kezébe adja és szól:
«Atyádé volt, nesze!»

* * *
Megásva a piczinyke sir
Tanítványok állják körül;
Galambösz ember görbed ott
S fél térdrel a bús hantra dül.

Hajnali, hűs szellő susog,
Simitva lengő fűrteit;
A kis koporsó mélyre száll . . .
Az agg sóhaj: «S te gyermek . . . itt!»

S búsan lakába tér megint
A nagypapa s sir gyászosan . . .
Az órácska tovább ketyeg,
S ismét a kis szekrénybe van.

Szalay Károly.

Az érdem gyakran csak a halál után arat
elismerést.

A. Vázlat.

I. Noha az érdemes embereknek tisztelettel, elismeréssel kell adoznunk, gyakran tapasztaljuk, hogy érdemeiket félreismerik s csak haláluk után adják meg nekik a megillető jutalmat. Honnan van ez?

II. E jelenségnek okai kétfélék.

1. A nagyoknak kortársai elmaradottságukban nem bírják fölfogni a valódi érdemet.

2. Maguk a nagyok oly hibákkal bírnak, a melyek árnyékot vetnek jelességeikre.

III. De azért a valódi nagyság nem az elismerésért teszi a jót, szépet és nemest, hanem saját öntudatában leli föl jutalmát.

B. Kidolgozás.

I. Azok, a kik a szépnek, jónak, igaznak vagy nemesnek buzgó munkásai, hű követői, — a kiváló tehetségek, kik akár a tudomány, akár a művészet, akár az állami vagy társadalmi élet terén nagyszerűt, rendkívülit, föltűnőt alkottak, mivel akaraterő párosul jeles tulajdonaikkal s tetteik által az emberiségnek vagy legalább koruknak jötevőivé váltak, valóban megérdemlik a becsülést, megérdemlik, hogy tisztelettel adózzunk érdemeiknek.

Ezt mindenki tudja s tudta mindenkoron. De ezzel szemben számos oly példára utalhatni, a melyek arra bizonyítanak, hogy az emberiség jölteveit nem egyszer félreismerték s legfőlebb

haláluk után emelkedett föl a megérdemelt méltatás igazi hangja. Már *Horatius* kifejezte ezt a gondolatot, midőn így énekelt:

Virtutem incolumem odimus,
Sublatam ox oculis quaerimus invidi.

vagyis: a ragyogó érdemet irigykedve gyűlöljük, de ha eltűnt szemünk elől, vágyódunk utána.

II. Az ok az érdemnek illetően félreismerésére vagy el nem ismerésére azonban nem mindig az emberek gonosz irigykedésében, sőt leggyakrabban a kor általános szellemében keresendő, a mely alantibb fokán áll az értelemnek, képzettségnek, hogysem képes lett volna átlátni a jót, a szépet, melynek megvalósítására a kimagasló szellemek művei irnyulnak. A kortársak nem bírnak fölül emelkedni kicsinyes fölfogásukon. Az ily kurta eszűek irtóznak minden ujtástól, remegve fordulnak el azoktól, a kik nem hódolnak az ősi, a megszokott nézeteknek, meggyőződéseknek, a kik egy-egy lépéssel előbbre akarják vinni az emberiséget, de munkájuk, mivel szakítanak a hagyományos elavult szokásokkal, csak visszatetszést szül azoknál, a kik a megszokás nyugöző békői alól kiszabadulni nem tudnak és nem is akarnak.

Kell-e kiválóbb példára hivatkoznunk, mint a *Sokratesére*? Egész egy emberöltőn át tanította, hogy a valódi tudás a dolgok lényegének ismeretében áll, de semmit sem ismerhetünk meg igazán, ha nem vezetjük vissza általános fogalmára. S Sokrates ezzel a bölselet ujjateremtője lett. Szerinte legfőbb erény az önmegtartóztatás, a mértékletesség. Nála már félreismerhetetlen az istenség egységes eszméje. A görög erkölcsiség és humanizmus mintaképe azonban visszatetszést szült kortársaiban. Bevádolták, mint olyant, a ki új isteneket hoz be, a régiekben nem hisz, ez által pedig megrontja az ifjuság erkölcesit. Nyolczvan szötöbbséggel halálra ítélték. A bölés nyugodtan halt meg, végső lehelletéig nagy lélekkel oktatta mellette lévő barátait. Mikor a világ Sokrates érdemeit átlátta, már akkor a bölések legbölcsőbbike régen elporladott.

Említsük-e *Kopernikust*, kinek életében annyi keserűséget kellett szenvednie a tudományért s a kit csak az utókor tudott megbecsülni ama nagyfontosságú igazság kimondásaért, hogy a föld forog a nap körül, — csak az utókor ismerte el érdemeit a csillagászat amaz új rendszerének megalapításában, a mely utóbb általános bámulat és elismerés tárgya lett.

Kell-e utalnom *Galileire*, a kinek nevezetes mondását: «És mégis mozog a föld» mindenki jól ismeri. Lehet, hogy e mondás nem törté-

nelmi tény, s csak arra való, hogy a nagy ember rendíthetlenségét annál ragyogóbbá tegye, de az már elvitathatatlan tény, hogy Kopernikus rendszerének továbbfejlesztése és terjesztése, a régiek fölállította világrendszer tarthatatlanságának megbizonyítása miatt sok, nagyon sok üldözést, fájdalmat kellett elviselnie.

A nagy emberek fölül emelkednek kortársaikon, egy-egy emberkorral előzik meg őket s világosan látják, tudják azt, a mi amazok előtt még teljesen homályos és érthetetlen. Elöttük föltárla a jövő, éles szemük képes áthatolni annak kétes homályán, ismerik az okozatokat és következményeket, a míg mások csak az előzménynél és oknál vannak. Hiszen innen származik, hogy annyi jóra való, derék intézkedés csak késő korban bizonyul be helyesnek, igaznak és czélszerűnek. Az előítélet, az ődség, a régihez, az elavulthoz való ragaszkodás gátat vet a legnagyobbszzerű törekvések elé s néha azok, a kikben elhatalmasodik az irigység és rosszakarat, gonosz versenytársakká válnak, a kik előtt aztán semmi sem szent és becses, ha saját egyéni érdekeiket látják veszélyeztetve, akárcsak távolról is.

Csak hogy a történelemből merített tapasztalat arról győz meg, hogy olykor-olykor magukban a nagy emberekben van a legfőbb ok arra, hogy érdemeiket nem ismerik el életükben. Mert rendkívüli tehetségük, elszántságuk, őszinte akaratauk rendszerint gyarlóságokkal, hibákkal párosulnak s e miatt egyéniségük kellemetlenné és visszataszítóvá válik, elidegenednek tőlük azok is, a kiktől elvárhatnák jelességeik méltatását. Könyveket irtak már a különböző téren működő nagyságok ferdeségeiről, nevetséges szögletelességeiről, a társas életbeli idétlenségéről, külsejük elhanyagolásáról, érintkezésbeli türhetlenségéről s más hasonlóról. Sőt a nagyokról alkotott fogalom nem egyszer csalódásra visz, a képzelem olyan egyént teremt a halhatatlan alkotások nyomán, a nagyszerű elvek és tettek hallatára, a minek épenséggel ellenkezőjével találkozunk a valóságban. A nagy embereknek nagy gyarlóságaik szoktak lenni, a melyet gyakorta nehézzé, akárhányszor egyenesen lehetetlenné teszik az elfogulatlan itéletet. Az egyik rettenetesen gögös, felfuvalkodott, a másik a félszégességig egyoldalú a maga tudományában, ez itt éretlen az emberekkel való bánásmódban, amaz tulságos önértékében teljesíthetetlen követelésekkel áll elő, az egyik csak magát bámulja s kisszerűnek, jelentéktelennek bélyegzi mindazt, a mi nem tőle származik. És így tovább.

Mi természetesebb azután, mint hogy a nagy

közönség előtt, a mely jobbára nem hatol be a valódi érdem mélyebb taglatatába, az ily egyének, ha még oly derekak, hasznosak, kiemelkedők is, nem képesek általános kedveletet vívni ki.

Különben meggondolandó az is, hogy közös emberi gyarlóságunkal fogva valaminek becsét jobbára csak akkor ismerjük fel, a mikor már azt elvesztettük, életünket elvakítja a szenvedély s a nagyok fáradozásainak gyümölcsét csak haláluk után szedik az emberek.

III. Annyi azonban bizonyos, hogy az igazán értékes mű-remek előbb-utóbb kiküzdí a maga diadalát s azt, kit munkájában az önzéstelenység vezérel embertársai javának előmozdítására, el nem tántoritja a küzdelem ösvényéről semmi sem, mert mentül kevesebb elismeréssel találkozik, annál buzgóbban törekszik, a méltánylatra nem is gondolva, magasztos czélja felé. Az a tudat, hogy helyesen, igazán cselekszik, új erőt önt fáradt lelkébe, az a gondolat, hogy minden törekvése embertársainak boldogítása, megacélozza erejét, sokszorosán fokozza tevékenységét s ezáltal érdeme csak növekedik az utókor előtt. Az igazi nagyság nem jutalomért, nem elismerésért küzd, hanem mert magasztos szelleme ösztönzi a szépre, jóra, nemesre.

Dr. Boros Gábor.

☞ király könyve.

— Irta: Mosdósy Imre. —

(2. folyt.)

Alig várta Misó iródeák, hogy Bogdán Máté és Benedetto eltávozzanak, ő is szobájába sietett. Valami különös ideges érzés járta át minden tagját, olyan, mint a minőt akkor érzünk, mikor valami rendkívüli varatlan öröm ér bennünket, s alkalmunk van, valamely régi titkos óhajunkat végrehajtani. Olyanféle érzés fogta el, mint a mesebeli szegény fiut, a ki tündérkastélyba jut s az előtte heverő sok kincs láttára nem tudja hirtelen, hogy ezüsttel, arannyal vagy gyémánttal tölje-e meg zsebeit. Misó is érezte, hogy alkalma nyílt valamit tenni, de mikor és hogyan fogja végrehajtani, azzal nem volt tisztában.

Annyit tudott, hogy Benedetto Mátyás király könyvtárából egy értékes könyvet lopott el s azt Ecsedy Miklósnál, a ki szenvedélyes könyvgyűjtő volt, akarta értékesíteni, de utközben náluk megszállván s megtudván, hogy az ő ura is szereti az értékes könyveket, hajlandó ennek átengedni, ha a kívánt összeget neki lefizeti.

Az sem kerülte ki Misó figyelmét, hogy ura nines egészen tisztában a dologgal, mert hisz

egyre azt mondogatta Benedettnak, hogy hogyan tudná azt az értékes könyvet, a melyik Mátyásnak annyi pénzébe került, neki is megszerezni; tehát ura nem tudja, hogy a neki felajánlott könyv lopott könyv, másként a király jószágá fölötte nem alkudoznék a gaz olaszszal.

Misó érezte, hogy itt tennie kell valamit, hogy a király visszakaphassa kedves könyvét s a tolvaj elvegye méltó büntetését. Elgondolta, hogy ha a király megtudja, hogy kedves könyvét ellopták, mindenesetre örülni fog, ha megkerül s valószínűleg meg fogja jutalmazni azt, a ki a tolvajt kézre keríti s a könyvet visszahozza. S lám, ez a szerencsés alkalom éppen neki kínálkozik. Nem számított ő más jutalomra, mint arra, hogy a király udvari íródeákja, a királyi könyvtár másolója, esetleg apród vagy Isten tudja még mi nem lehet. Előre örült annak, hogy meglátja Budavárát, a királyi udvart s beszélhet a királylyal.

De, hogy tervét hogyan vigye keresztül, azt nem tudta. Meg kellett várnia, mit hoz a reggel.

Alig világosodott, Misó már talpon volt s várta, hogy mikor nyílik meg Benedetto szobájának ajtaja.

El kell ismernünk, hogy a lovag nem sokáig várattott magát. Utra készen lépett ki szobájából egy csomaggal kezében s az ebédlőszoba felé tartott, a hol Misót találta.

— Jó reggelt, deák, nem mondhatnád meg, hogy urad fölkelt-e már? szolt a lovag Misóhoz.

— Valószínűleg már öltözködik, szolt Misó, mert szolgálja most jött ki tőle s számodra azt az üzenetet hozta, hogy várni fog rád a reggelenél, mert beszédje van veled. Ugy látszik, te frissebb valál, mint uram, mert már itt vagy.

— En is akartam még veled valamit közölni, felelt Benedetto, — okvetlenül várni fogok reá. Te meg légy szives, valamelyik szolgának megmondani, hogy tartsák készen lovamat az indulásra s kis podgyászomat csatolják s nyereghez.

— Majd utána járok, szolt Misó s a lovag kezeiben levő csomagra ferde pillantásokat vetve, eltávozott.

Mikor az ebédlőbe visszatért, már együtt találta urát az olaszszal. A csomag előttük feküdt, annak tartalmát nézegették, s mikor Misó belépett, a csomagot hirtelen összezsúrták s a lovag eligazítva annak borítékát, selyemzsinórral összekötözte, miközben latinul folytatták a diskurzust.

— Az igaz, hogy pompás, remek mű, gyönyörű kivitel, de hát az általad kért összeget nem adhatom meg. Sajnálom, hogy az árából nem engedsz, de ily áron könyved mégsem kell, mondá Bogdán Máté.

— Nem adhatom másképp, uram. A kért összeget Ecsedy Miklós megadja, s hiszem, hogy nem veszed tőlem rossz néven, ha az árból nem engedek, mikor nálam háromszáz arany veszteségről van szó. Sok pénz az, uram, s nekem most sürgősen nagyon sok pénzre van szükségem, másként, hidd el, most nem is adnám el a könyvet. Azt hiszem azonban, folytatá Benedetto, hogy ezért nem fogsz reám megneheztelni.

— Neheztelni nem, felelt Bogdán Máté, de mindenesetre azért sajnálom, hogy könyved másnak birtokába jut.

Miután a főliszolgált reggelit elköltötték, Benedetto elbucszott Bogdán Mátétól s megköszönve a vendéglátást, lóra ült és elvágtatott.

Miután Bogdán Máté egyedül maradt, sokáig gondolkozott a történetek fölött. Nem tudta kiverni fejéből a Sírúsz Italicus könyvét. Igaz, hogy sokalta érte az árát, de hát, van az ő könyvtárában olyan könyv akárhány, a mely sokkal többbe került ötszáz arannyal. Küzdött önmagával, hol a könyvkedvelő győzte le a pénz emberét, hol a pénz a könyvkedvelőt. Egyik pillanatban elhatározta, hogy a könyvet meg fogja venni, hogy az megéri a kért összeget, a másik negyedórában ismét azt gondolta, hogy az mégis rengeteg pénz, amit ő a könyvért adna, az csak holt tőke, a mely jövedelmet nem hoz.

Igy tűnődve járt-kelt az ebédlőben, majd hirtelen egyet gondolva, Misót hívatta.

Mikor Misó belépett urához, észrevette rajta a nyugtalanságot, de mit sem mutatva, meghajította magát előtte s így szolt:

— Parancsolsz, uram?

— Misó! fontos küldetéssel akarlak megbizni. Nyergeltess azonnal, ülj lóra s vágtsz vendégünk után, aki az ecsedi várhoz igyekszik. Mondd neki, hogy meggondolván a dolgot, ajánlatát elfogadom, jöjjön veled hozzám azonnal.

— Parancsod teljesítve lesz, szolt Misó s alig tudta eltitkolni örömét, hogy mily kedvező alkalom kínálkozik álmainak megvalósításához.

Gyorsan rendbeszedve magát, dolmányt húzott, egy kis éles tört vett magához, azután lóra ült és elvágtatott.

Mikor a tári váron kívül volt: felsóhajtott: Tehát mégis kedvez nekem a szerencse, hej Benedetto, de sokat fogok neked köszönni! Az igaz, hogy Bogdán Máté uramnak még többet! De az még igazabb, hogy az a könyv se lesz ám se Benedettoé se Bogdán uramé, se Ecsedy Miklósé! Üdv neked, Sírúsz Italicus, hogy könyvet irtál, neked Pomponius Laetus, hogy a királynak küldted, légy áldva Benedetto, hogy

elloptad, de még jobban neked te okos Misó, hogy olyan isteni terv fogamzott meg lelkedben!

Most már meg fogom látni Buda várát, beszélni fogok a királylyal, s azt hiszem, belekapaszkodtam szerencsém üstökös csillagába!..

Vigan sarkantyuzta meg paripáját, mely versenyfutott a széllel. Jó darab utat tett meg, s messziről egy csárda körvonalait pillantotta meg. Számítása szerint itt okvetlenül utól kellett érnie Benedettot, mert annak, ha tovább akar vala mennie, itt etetnie kelle.

(Folytatása következik.)

Önképzőkori irányeszmék és munkaprogramm.

— Szitnyai Elek n.-bányai tanártól. —

I.

Irányeszmék.

Mielőtt az önképzés nagy munkáját megkezdénők, vagy tovább folytatnók, azt kell tudnunk legelőször, merre induljunk, mit tegyünk?

A választ e kérdésekre megadni, vagyis a haladás irányát megjelölni e sorok czélja.

Czélunk az önképzés. Ez is olyan szó, olyan eszme, melynek nagyon sokan tévesen fogják fel az értelmét. Én az önképzés fogalma alatt nem azt értem, a mit sokan annak tartanak. Sokan azt hiszik, hogy ha valaki tanuló korában füzet számba írja a verseket, novellákat gondol ki, hogy ha valaki folyton csak szaval, vagy kritizál, hogy az már az önképzés útján van. Az élet, fájdalom, sok esetben mutatja, hogy ez nem önképzés, hogy ez sok esetben csak önröntás. Mert alkotni, produkálni valamit kellő anyag, tapasztalás nélkül csak annyit jelent, mint aratni akarni ott, a hol nem vetettünk. Az oly zengemények pl. a melyekben a még gyermek ifju a csatasíkon a halált keresi, mielőtt még érte élni megtanult volna: az olyan költői kísérletek, melyekben az ifju a világ folyása ellen zúgolódik, mielőtt a világot még megismerte volna, melyekben a nagykorúsággal járó küzdelmeket, fájdalmakat, csalódásokat ecseteli minden tapasztalás nélkül, vajjon nem nevetésegesek-e? Hiszen ha csak nevetésegesek volnának: de hányszor esnek át a tragikumba?!

Azonban a kellőleg meg nem választott szavalmányokkal is úgy vagyunk. A tanulók értelmi és érzelmi világának, tapasztalata körének meg nem felelő szavalmányok szintén nem termik meg a hasznos gyümölcsöket, mert csak nagyzás, időelőtti érettség, az alpáthosnak megszokása, érzelemnélküliség, üres phrasiscultus lesznek a keserü gyümölcsök. Azért szavalásra csak olyan költeményeket válaszszanak, melyek-

nek egyszerű, világos tiszta tényei, eszméi, érzelmei lelkeik világának, tapasztalataiknak meg fognak felelni és a melyekből mind a szavaló, mind a hallgatóság, mindig valami termékenyítő szellemi tápot szí.

Itt még különösen arra hívom fel figyelmüket, hogy a szavalás főczélját, tiszta szóbeli előadást, önök nemcsak balladákval és lyrai költeményekkel, hanem alkalmas prózai művek elmondásával is el fogják érteni. Egy-egy kiválóbb szónoki műnek, történetnek helyes elmondása ugyanazt a szolgálatot teszi.

A komoly tanulás és munkanélküli folytonos bírálás nagyszáju, üres fejü, de mindig beszélni kész, kötekedni szerető, fontoskodó alakokat nevel. Mert nagy tévedés azt hinni, hogy a ki bátran, folyékonyan és sokat tud beszélni, hogy az már szónok; de még nagyobb tévedés azt hinni, hogy az már jól is beszél. A szónoki képesség magában véve nagyon kétes értékű tulajdon. Nagyon is figyelemre méltó, a mit e tárgyról a nagy angol történetirő Macaulay mond: «A szónoki képesség a legmagasabb fokban meglehet valakiben, a nélkül, hogy ítélőtehetség, akaratéro, az emberek jellemének, az idők jelének felismerése . . . vele össze volna kapcsolva».

De nehogy félreértsen valaki, kedves ifjak! Nem a művészet ellen prédikálok én: sőt most is azt hirdetem, hogy a művészet az embert tisztább légkörbe emeli, az ideálhoz emel; hiszen a művészetről minden finoman érző művelt ember elmondhatja, a mit Arany a költészetről oly szépen mond: elmondhatja, hogy:

«Mi a tűzhely rideg háznak,
Mi a fészek kis madárnak,
Mi a harmat szomju gyeper,
Mi a balzsam égő sebre,
Mi a lámpa sötét éjben,
Mi az árnyék forró délben,
S mire nincs szó, nincsen képzet:
Az vagy nékem, oh költészet!

Nem is a költészet ellen szólok én, mint inkább azon magukat titánoknak képzelő hivatlan alakok ellen, kik értetlen zengeményeikkel a költészet egét ostromolják.

Én csak azt hirdetem, hogy a ki művész akar lenni, annak először mesterembernek kell lennie; a ki író akar lenni, az tanulja először a világot és magát ismerni.

Miután elmondottam, hogy mi nem önképzés, most azt kell röviden elmondanom: *mi az önképzés?* Az önképzés igazi értelméhez csak úgy jutunk, ha először arra tudunk magunknak megfelelni, hogy mi a czélja az önképzésnek? A józan ész azt mondja, hogy az életnek tanulunk. És miért? Hogy boldoguljunk. Ha már az élet-

nek kell tanulnunk azért, hogy boldoguljunk, akkor meg fogjuk érteni, hogy először gyűjtünk kell a szellemi kincseket, az anyagot, az erőt, mert elvenni csak onnan lehet valamit, a hová valamit már elhelyeztünk és csak olyant, a milyent gyűjtöttünk. Mert a ki tanulás, tapasztalás nélkül akar alkotni, az hasonlít a pókhoz, mely önmagából fonja szálait, melyek azonban legfeljebb csak neki tetszenek s legfeljebb arra valók, hogy velök nálánál gyengébb állatkákat megfogjon. Pedig még ennek alkotásához is anyag kell. Mig a ki először gyűjt, tapasztal, tanul, annak a munkája a méh munkájához hasonló, a mely virágról virágra szállva, gyakran messze földről először összegyűjti, aztán átalakítja az anyagot és megterem az édes, táptáló, tiszta méz.

Azért legelőször is tanulnunk kell; tanulnunk most annál inkább, mint bármikor azelőtt. Mert a tanulásnak most más értéke van, mint volt valamikor. Valamikor csak a legkiválóbb szellemek tanultak; később a kiknek tetszett, most meg éltszükséglet. Hajdan a tanulás csak szép dolog volt, később hasznos, most meg nélkülözhetlen. Más az élet is, mint azelőtt volt; az élet most már nemcsak játék és élvezet, nemcsak vándorlás, munka: az élet most a létért való küzdelem, küzdelem a megélhetésért, a boldogulásért. Méltán is kiált fel a költő:

«Hát ez volna tán sorsa e világnak?
Oh boldog Isten, az nem lehet, nem lehet.
A nagy hajszában mind egymásra hágnak
És mit hajhásznak? mind csak kenyeret!»

A tanulás tehát a mai időben önfentartás, önvédelem. Ezen önvédelmi harcban a leghumánusabb, a legszebb és leghatalmasabb fegyver az önképzés; sőt bátran elmondhatjuk, hogy a győzelem egyes egyedül ennek ügyes használatától függ. Többször hangsúlyoztam már önök előtt, hogy: «Valamint a delejesség és villamoság hajtják gépeinket: szintugy mozgatják szellemi és erkölcsi gépezetünkét azok a szellemi és erkölcsi erők, melyek az emberiség szellemi hőseiben pontosulnak össze.» Ily hősök a jó könyvek írói is. A jó könyvek tartalmával a vallás, tudomány, művészet eszméi, a jó erkölcsök s a hazafiság érzelme vándorolnak lelkünkbe.

Az epos- és regényírók, a lyrikusok és drámaírók, a történészek, szónokok és bölcselők, ha hivatásuk magaslatán állanak, mind a mi kedves tanítóink, vezetőink, kik az igazság és érzélem hangján eszünk, szívünk és jellemünk átalakításán fáradoznak.

Tanuljuk tehát először e nagy mesterek gondolatait, érzelmeit megismerni, műfogásaikat el-

lesni; legyünk először szorgalmas tanulók, szerény segédek, hogy valamikor — ha a kedven kívül tehetségünk is lesz — mesterekké lehessünk. De miként a háborúhoz pénz, pénz és pénz kell, ugy a tanuláshoz is munka, munka és munka kell. Csak így leszünk derék, munkabíró emberek és jó hazafiak. Mert csak úgy fogunk tudni mind magunknak, mind másoknak, mind a hazának használni, azaz oly erővel szolgálni, melyek értékesíthetők is, mert lesznek ismereteink, lesz akaratunk, már pedig a hol ez van, ott van az okos tett is, s a hol ez van, ott lesz a boldogság is! Gondoljanak arra, hogy az nem hazafiság, mely csak ünnepeket, folyton a kegyelet koszoruját tartja kezében, de semmi hasznosat művelni nem tud. Képezze ki magát az ember azon a téren, melyen van, először derék munkássá. Nagyon is igaza van br. Eötvösnek, midőn arra tanít, hogy: «Nagy feltételek kivételére jobb előkészület nincs, mint midőn azon kört, hova végzetünk által állittatánk, hiven betöltjük.»

Könyv, kalapács kell először az ifju kézbe, a koszuza csak ilyen izmos kézben van helyén.

Ily uton haladva, ismereteink gazdagodni fognak, látóköreink tágul s valahára igazságsabbak leszünk az igazi érdemeknek, munkának megbecsüléséhez. Fel fogunk emelkedetni arra a magaslatra, melyen Angliának legelső gondolkodója, a híres tudós, szónok, bölcsész és államférfiu, Mill Stuart emelkedett, midőn kijelenté: «Meggyőződésemet fejezem ki, hogy az általános elv, a melylyel a gyakorlat minden szabályának meg kell egyeznie . . . a boldogság előmozdítása. Minden czél igazolása és ellenőrzője ez kell, hogy legyen.» *Be fogjuk látni, hogy minden emberi munkának értéke attól függ, hogy mennyire segíti elő az egyesnek és a köznek boldogulását; be fogjuk látni, hogy nem csak a költők és művészek, nemcsak a hadvezérek, politikusok és szónokok méltók arra, hogy róluk mint kiváló férfiakról beszéljünk, hanem igazi tiszteletre méltó minden olyan ember, ki embertársait bármely téren s bármely munkával vezeteli közelebb a boldoguláshoz. Nem is fognak akkor állani rólunk Reviczky Gyulának ezen szavai:*

«Lehetsz oly bölcs, mint Salamon király,
Lenéz a kortes, ki politizál,
És többre tart egy rossz programmbeszédet,
Mint minden tudományt és bölcseséget!»

Ha majd nem lesz így, akkor az az olympus, azaz a nagyvilágnak elismerése és tisztelete, az irodalmilag is megörökített név, akkor ez az olympus, mely eddig igaztalanul a világnak annyi igaz jóltevőjét zárta ki, mig oly sok jelentéktelen embert most is megtűr, meg fog

nyilni más munka embereinek is az iparos, kereskedelmi, gazdasági és más pályák csak oly tiszteltek lesznek, mint a hagyományos jogi. *Nem is fog minden gimnásiumot végzett ifju a tudományos pályára tódulni,* hanem az ipar és kereskedelem világa is leendő olyan olympus, a hova bejutni érdemes dolog. És lesznek tanult, művelt iparosaink és kereskedőink, mint vannak a külföldnek. Mert hisz nálunk, mint a költő mondja:

«Nálunk? Az is, ki három iskolát
Végzett s nem lát az orránál tovább.

Kész kis Kossuth álmában mindegyik.»

*A dictióból volt s van elég; munkás kezek
kellenek és munkásságban nyilatkozó hazafiság.*
Ez lesz az igazi hazafiság és nem az a halni kész, de élni nem tudó, mindig a nagy multat dicsőítő és emlegető, de a jelenért semmi okosat tenni nem tudó, az a légvárat építő, de mindig nagy hangon beszélő patriotismus.

(Folyt. köv.)

VÁZLATOK.

Mult, jelen, jövő.

Az emberi életet sokszor hasonlították a sebes folyóhoz. S valóban oly gyorsan folyik életünk, hogy a jelen csak egy pillanat s a mit a távol jövőtől várunk, az is gyorsan a multé lesz.

I. A mult utánunk van, de tanúságaival előttünk fekszik, a jövő azonban annyira bizonytalan, hogy bár előttünk van, ép annyi, mintha hátunk mögött volna, nem láthatjuk, csak sejtethetjük.

II. Ha néha csak némi bizonyossággal is a jövőbe tekinthetünk s arra előre készülhetünk, ezt a multnak tanúságaiból nyerjük. Azért az él okosan, a ki a jövőbe tekint s a multa folyton visszanéz.

III. Az ilyen ember a mult tapasztalásain okulva s a jövőre elkészülve, meg tudja majd ragadni az elhatározó percet, a jelent, mely csak egy pillanatig tart, a cselekvésre.

Ha a bátraknak gyakran kedvez is a szerencse, az okos és előrelátó ritkán fog tetteiben tévedni. A pillanatnyi jelenből alkot magának oly multat, a melyet nem óhajt megváltoztatni s nyugodtan várja be azt, a mit a jövő hoz.

Költő és verselő.

Sokan vannak, a kik csak bitorolják a költő nevet. Nemcsak azok, akik csengő-bongó rimeket kovácsolnak, de azok között is, a kik nagy-

szabásu művekkel lépnek fel. Lássuk tehát, kiket nevezhetünk költőknek?

I. Igaz az, hogy költőnek születni kell s azzá nem képezhetjük magunkat. Tehetség kell, mely mindent kipótolhat, de a tehetséget nem pótolhatja ki, legalább a művészetek terén semmi.

II. A költői tehetség azonban egymaga még nem elégséges arra, hogy valaki igazán maradandó műveket legyen képes alkotni; a nyelvvel úgy kell banni tudni, hogy az jellemzetesen fejezze ki mindazt, amit a költő kifejezni akar.

III. A valódi költő mindig megtalálja a kellő formákat is, a melyekbe gondolatait s érzéseit, szóval alkotásait önti.

IV. A költő nem másolja a pusztá valót, hanem az igaz alapján alkot újat. Azért művei maradandók, s minden korban s minden népre hatnak.

V. A költő emberi érzelmeket és megragadó igazságokat énekel, s azért az emberek szívében mindig viszhangra talál.

VI. A verselő ellenben nem tud alkotni, legfeljebb csak másol, csak versformákat készít, de nem költeményeket.

Azért látjuk, hogy azok legnagyobb része, a kik verskötetekkel lépnek fel, hamar feledésbe merül: míg a valódi költők, örökké élnek népünk s az emberiség szívében és emlékében.

Physikai kísérletek.

A törött palaczk.

Megesik nagyon hamar és könnyen, hogy a palaczknak letörök a nyaka. Aztán rendesen kidobjuk az egészet, mint haszontalan törmeleket. Pedig egyszerű módon lehet még hasznos edényt alakítani az aljából. Csak simává, egyenessé kell tennünk a törés helyét. Ez nem boszorkányság.

Töltsd meg olajjal a palaczk alját egészen odáig, a hol egyenesre kívánod levágni a rovátkosan töredezett szélét.

Helyezd olyan asztalra, mely pontosan vízszintesen áll, s az olajba márts bele hirtelen egy izzó tüzesre hevített vasdarabot. Pattogás, recsegés fog hallatszani s látni fogod, hogy az üveg teteje köröskörül levált azon a vonalon, a hol az olaj már nem éri. Ekkép a törött üvegmaradékot még használható edénnyé alakíthatod, s pl. egy-egy pohár, mely a felső szélén kicsorbult, a csorba rész lepattantása után még igen jól szolgálhat tovább.

Ugyan e módszerrel üvegkarikákat is készíthetünk a törött palaczkból. Az egyetlen felső rész lepattantása után elveszünk az olajból

annyt, a milyen szélesnek kívánjuk a karikát. A tüzes vas bemártása után az üresen hagyott rész leválik. Ily módon az egész palaczk maradékot felszabdalthatjuk karikákra.

A ki jártas a fizikában, hamar kitalálja az okát, miért és hogyan történik az üveg szétválása. Bizonyos idő szükséges hozzá, hogyha az üveg kissé vastagabb, a palaczk belsejében keletkezett magas hőfok átterjedjen a külső részre is és a megfelelő kitágulást előidézzé. Ha a hőfok emelkedése nagyon gyors, mint a jelen kísérletnél is, akkor az üveg csak belülről tágul s bekövetkezik a törés. Ezért pattan meg a hideg pohár, ha forró vizet töltünk beléje. (Megjegyzendő, hogy itt csak a közönséges üveg értendő, nem az olyan erős gyártmányu, mely épp arra való hogy nagyobb hőfok különbözőzeteket is kibírjon.)

A palaczkot egyébiránt csavarszerűen is szét lehet pattantani, ha tüzes szénnel a megfelelő vonalakat húzzuk rajta, de a törés sohasem egészen sima. Olykép leválaszthatjuk a palaczk egy részét, hogy igen hideg vízzel töltjük meg a palaczkot s kívülről a vízvonalnál tüzes vasat húzunk rajta végig. De még közönséges, erős zsinórral is céltz érünk; az üvegre csavarjuk ott, a hol az üveget szét akarjuk pattantani; aztán két végénél fogva erősen húzogattuk ideoda a zsinórt, ügyelve, hogy mindig az üvegnek ugyanegy helyét surolja. Mikor ez a vonal már nagyon meglegedett, hideg vizet öntünk a palaczkba s az üveg a surolt vonalon ketté válik. (Tom-Tit.)

APRÓSÁGOK.

A nap átmérője 1.387,000 km., a Jupiteré (4 holdjával) 143,000 km., a Saturnusé 118,000 km., Uranusé 60,000, a Neptuné 55,000, a földé 12,756, a Venusé 12,600, a Marsé 6750, Merkure 4900, a holdé 3480 km.

A legnagyobb folyók: Európában: Volga víztömege 1.460,000 km., a Dunáé 817,000, a Dnjeperé 520,000, a Doné 430,000, a Dwinaé 336,000, Petschora 330,000, az Uralé 250,000, a Rajnáé 198,000, az Elbaé 143,000, a Loireé 121,000, az Oderé 112,000, a Niemené 90,000, a Dúnaé 85,000, az Ebróé 83,000, a Tajóé 82,000, a Szajnáé 77,000, a Dnjesteré 76,800, a Póé 75,000, a Weseré 44,000 km. Ázsia legnagyobb folyói: Ob 3 millió, Lena 2.350,000, Jenissei 2,200,000, Amur 2,050,000, Jang-tsekiang 1.880,000, Ganges 1.200,000, Hoangho 1.200,000, Indus 960,000, Eufrat 670,000, Amu Darja 440,000 km. Afrikában: Congo 3.200,000, Nil 2.800,000, Niger 2.650,000, Sambesi 1.430,000

Oranje 980,000, Limpopo 560,000, Senegal 440,000 km. Amerikában: Amazon 6.500,000, Mississippi 3,200,000, La Plata 3 millió, St. Lorenzo 1.380,000, Orinoco 860,000, Colorado 660,000, Rio grande del Norte 620,000, Columbia 600,000. Ausztráliában: Murray 750,000 km.

A föld lakóinak száma 1,500.000.000, ebből róm. kath. 240 millió (16%), görög-keleti 95 millió (6.33%), evangélikus 150 millió (10%), mohamedán 170 millió (12%), zsidó 7 millió (0.16%), indus 200 millió (13%), Budhista 450 millió (30%), pogány és felekezet nélküli 130 millió (12%).

Europa lakói vallásukat illetőleg: róm. kath. 170 millió (46.7%), zsidó 6 millió (1.64%), görög-keleti 90 millió (24.73%), mohamedán 7 millió (1.92%), lutheránus és református 60 millió (16.49%), más keresztény felekezetű 8 millió, anglikán 22 millió (6.04%), pogány és felekezet nélküli 1 millió. Europa lakóinak száma 367 millió.

Europa népesedése az eddigi arányok szerint 100 év múlva következő lesz: 1905-ben 400 millió, 1915-ben 440, 1925-ben 480, 1935-ben 530, 1945-ben 580, 1955-ben 640, 1965-ben 710, 1975-ben 780, 1985-ben 860, 1995-ben 940 millió, — tehát 100 év alatt 573 millióval több lakosa lesz Európának, mint most van.

HUMOR.

Öszinte. — *Biró:* Hát te gézengúz, nem megmondtam, hogy ne bánts a másét?

Czigány: De esukolom a kezsit, lábát bíró ur, mikor minden a másé.

Iskolában. — *Tanító:* No kis fiam, mondd meg nekem, ha egy krajezárért kapsz két almát, két krajezárért mennyit kapsz?

Tanuló: Hatot, de csak az aprajából.

Pardon. — A vidékről Budapestre felkerült atyafinak lábára hág egy ur. Emez így kér bocsánatot:

— Pardon!

— No nézd! még ő neki áll feljebb — morgogá a paraszt.

A székely és a kereskedő. — Kóborlása közben egy bolt elé ér a székely. Kérdi a bolt ajtóban álló urtól, ki történetesen a kereskedő volt:

— Mit árulnak ebbe a boltba?

— Szamárfeket! — mondá a kereskedő durván.

— Jó vásárja lehet, mert csak egy maradt.

FEJTÖRŐ.

Számtani kérdés:

Tölgyfa hiányában egy erdész rendeletet kap, hogy valakinek, kinek joga van 50 köbm. tölgyfahasábot az erdőből kapni, bükk- és fenyő-hasábot szolgáltatson ki, de egész köbméterekben és legyen tekintettel arra, hogy sem az erdő pénztára, sem pedig az illető a fuvarbér fölszaporodása által érzékeny kárt ne szenvedjen. Hogy fogja a hivatalnok az ügyet kiegyenlíteni, ha a bükkfa köbmétere 3 frt, a tölgyfaé 2-89 frt és a fenyűfaé 1-825 frt?

Földrajzi kérdés:

Melyik az az angol kikötő város, mely London után az ország második kereskedelmi városa? Kiknek állomása? Miről nevezetes? Mi fekszik vele szemben és mi köti össze a két várost?

Történelmi kérdés:

Mikor kötötték a linci bekét és kik? Mit kötött ki Rákóczy György és ki volt Ferdinánd követe? Mikor fogadta el III. Ferdinánd a béke pontjait? Miben állapodtak meg a valási viszonyokra nézve? Melyik országgyűlés foglalta a békekötés törvényeit pontokba?

Természetrizai kérdés:

Melyik az a kis állat, mely fönt szép füzöld, alul fehéres? Fákön tartózkodik. Bizonyos időkben elveszti színét és szürkén foltos, barnás színű lesz, de vedlés után eredeti színét többnyire visszanyeri. Csak a negyedik évben éri el teljes kifejlődését.

Megfejtési határidő: 1895. január 27.

Az 1. számban közölt talányok megfejtése:
Számtani kérdés: A magyarok 466-an, németek 611-en, szlávok 683-en voltak. — **Történelmi kérdés:** Mithridates a rómaiakkal harcolt, de mindjárt első ízben megverett Lucius Cornelius Sulla által, a minék az lett a következménye, hogy minden kisázsiai tartományát, sőt, még hajóhadát is át kellett adnia. Második és harmadik háboruja szintén kedvezőtlenül ütött ki. Végre egy lázadás alkalmával, melyet fia Pharnaces tervezett, egy rabszolga által megölette magát. A történelem feljegyzése szerint 22 nyelvet beszélt. — **Földrajzi kérdés:** Marseille. — **Természetrizai kérdés:** Paprika. — **Tréfás kérdések:** 1. Egyet sem, mert mindig ugrik. 2. Az üres üvegbe. 3. Rosta. 4. Gomba. 5. A k betűn. 6. Harang. 7. Év. 8. Irás. **A képtalány:** Ki a remény kocsiján jár, szegénység az utitársa.

Helyesen megfejtettek:

A számtani kérdést: Oppenheimer Ferencz, Zilahi László és Vándory Lajos.

A történelmi kérdést: Csernoch Ágoston, Fischer Frigyes, Matolay József, Pollatsek Jenő és Miklós, Schándl testvérek, Süszmann Miksa, Sturmer Sándor, Szárnyas Kálmán, Sziklai Jenő, Vasdényey Imre, Schlosser, Oppenheimer Ferencz, Bubics Jenő, Klein József, Becsek Imre, Sömen Lajos, Kneppó Sándor, Vándory Lajos.

A földrajzi kérdést: Münnich Elek, Szigeti Vilma, Róza, Irén, Berkovich Miklós, Bruck Géza, Schándl testvérek, Sturmer Sándor, Vasdényey Imre, Csernoch Ágoston, Fischer Frigyes, Pollatsek Jenő és Miklós, Matolay József, Daláry Iván, Schlosser, Oppenheimer Ferencz, Bubics Jenő, Klein József, Becsek Imre, Sömen Lajos, Kneppó Sándor, Sajovicz Sándor, Vándory Lajos.

A természetrizai kérdést: Sziklai Jenő, Münnich Elek, Szigeti Vilma, Róza, Irén, Bruck Géza, Schándl testvérek, Sturmer Sándor, Vasdényey Imre, Csernoch Ágoston, Süszmann Miksa, Bányász Jenő, Pollatsek Jenő és Miklós, Matolay József, Havas Nándor, Daláry Iván, Schlosser, Oppenheimer Ferencz, Bubics Jenő, Klein József, Ligeti Ernő, Sömen Lajos, Weisz Árpád, Kneppó Sándor, Schwarcz Samu.

A tréfás kérdések közül az 1, 2, 3 számuakat Sziklai Jenő, Berkovich Miklós; az 1, 2, 8 számuakat Vasdényey Imre, Csernoch Ágoston, Süszmann Miksa, Matolay József, Havas Nándor, Klein József, Horváth K; az 1, 7 számuakat Szigeti Vilma, Róza, Irén és Vincze Aurél; 1-3, 8 Daláry Iván, Oppenheimer Ferencz; 1, 3, 8 számuakat Vándory Lajos, Weisz Árpád, Davidovics Jenő. — Münnich Emil, (1, 6, 8) Wechsler József (1, 2) Bruck Géza (1, 4) Schándl testvérek (1, 3) Szárnyas Kálmán (1, 2, 4, 8) Lázár István (1-7) Fischer Frigyes (1) Bányász Jenő (1, 3, 7, 8) Pollatsek Jenő és Miklós (1-3, 6, 8) Schlosser (1, 8) Zilahi László (1, 2, 6, 8) Ligeti Ernő (1-3, 5, 8) Becsek Imre (1, 2, 4, 8) Sömen Lajos (1, 2, 6, 7, 8).

A jutalom-könyvet Lázár István gymn. tanuló nyerte el, lakik Szt.-Györgyön.

SZÓTAGREJTVÉNY.

E 16 szótagból: sok, an, a, sir, gé, zász, na, za, dor, du, ha, bé, á, ló, lap kilenc olyan szó alakítandó, melyeknek kezdőbetűi felülről lefelé olvasva egy olyan varázshatalmu szót ad, melynek hallatára ifju, agg egyaránt lelkesedik.

- Az alakítandó szavak értelme:
- Határozatlan névmás.
 - A csatában elől viszik.
 - Férfi név.
 - Tóban élő állat.
 - Házépítésnél ez a fő.
 - Folyó Magyarországon.
 - Mindnyájan ide jutunk.
 - Hasonló a halálhoz.
 - Másik férfi név.

SAKKREJTVÉNY.

— Magyar Dénes-től. —

	pok		rik a	A		na	
	É	ra	ka	pok	le	ra	
tás	fön		ra	ga		na,	gek a
		ba	Hét	Me	dó		
		vi			ho		

Megfejtési határidő: 1895. január 27.

Megfejtését az 5-ik számban hozzuk.

Figyelmeztetjük rejtvenymegfejtőinket, hogy levelekre mindig írják ki pontos czimüket, hogy a nyertes nevére a jutalmat elküldhessük.

IRODALOM.

Mathem. föladatok, összeállította Kövy Imre főg. tanár. Főleg az érettségi vizsgálatra készülő ifjak számára állított össze a szerző 1000 feladványt. Algebrai, analytici, planimetriai, trigonometriai, stereometriai s analitici geometriai példák értékes csoportosításban vannak kijelölve még pedig vagy 20 even keresztül tett figyelések alapján az érettségi feladványokra való tekintettel, — tehát az anyag meglehetősen gazdag. E példatár főleg a törekvőbb tanulók magán dolgozatainál nyújt kiváló segítséget. A ki kedvvel foglalkozik a matematikával, annak ilyen czéla ennél jobb könyvet nem ajánlhatunk. A két kötet ára 1 frt 60 kr.

Hazafias könyvtár. Szerkeszti Gaál Mózes főgymn. tanár. A 19. szám címe: *Az áruló,* írta Sölymosy Sándor, Morgai Jánosnak 1521-ben történt árulásáról szól, hogyan ment át a törökhöz, mikép játszotta török kezre Nandorfehérvárt s hogy bünhődött árulásáért. A 20. szám: *Vak Bottyán* története Tábori Róberttől. Egy hős bajai fiu története, ki személyes bátorságával vezérré küzdi fel magát s Rákóczy kedves embere lesz. A kiváló gonddal megírt elbeszélések mindenikének ára 25 kr. Minden kötet 6 képpel van díszítve. Megrendelhetők lapunk kiadóhivatala útján, vagy a hazafias pozsonyi Stämpfel czégnél.

Gyorsírási Lapok havi folyóiratnak, melyet az orsz. magyar gyorsíró egyesület ad ki s *Bódogh János* szerkeszt, január havi számát megkaptuk. Czikkjei közül kiemeljük a magyar gyorsírási 1893/94. évi tanfolyamainak kimutatását, mely szerint 148 intézetben 3997 tanuló tanul gyorsírást Gabelsberger-Markovits és 385 másféle rendszer szerint. A könyvomat részen gyorsírással: Halottak napján, dr. Maywald D. emlékezésére. Dr. Cserei D. költeménye és számos érdekes czikk van. E vállalat komolyságáról elég biztosítékot nyújt a kiadó egyesület s a szerkesztő egyénisége, a kiről, ha megemlítjük, hogy a gyorsíró egyesület igazgatója s Markovits rendszer szerinti gyorsírási tankönyv jeles írója, eleget mondunk. A rendkívül szépen kiállított és kitűnően szerkesztett folyóirat előfizetési ára *tanulók részére* 2 frt 50 kr. Megrendelhető VIII. József-körút 63. sz. IV. em. 53. alatt.

Ifjusági Plutarch. A magyar tanuló ifjuságnak szerkesztett füzetes vállalatok közül nemcsak tartalmára, de programjára nézve is leginkább megragadja figyelmünket a dr. *Kőrösy László* budapesti állami főreáliskolai tanár által alapított *Korrajzok* című füzetes vállalat, melyből eddigelő hét szám jelent meg. A gondosan megírt kötetcskének nemcsak érdekes életrajzok, hanem egyúttal idealok. Ideálokat állítani az ifjuság elé pedig nemes hivatás és jeles törekvés. Az életrajzok és jellemrajzok a század végének összes hazai és külföldi nagyait fogják ismertetni. Minden füzet új és eredeti munka s a legbőségesebb adatokon nyugvó alkotás. Az eddigi füzetek: 1. *XIII. Leo* pápa. 2. *Ferencz József*. 3. 4. *Kossuth* Lajos, 5. 6. 7. *Jókai* Mór nem csak életrajzok, hanem jellemképek s mindenk fölött a magyar tanuló ifjuság számára megírt művek. Minden füzetet egy-egy kép díszít. Az idén megjelenő köteteket már a vállalat számára kért kéziratmások is becsesebbekké fogja tenni. Most van sajtó alatt *Vaszary* Kolos bíboros hercegprímás életrajza. Minden magyar tanulóknak tudnia kell, hogy a primás negyven esztendeig a magyar tanuló ifjuság oktatója és nemesítője volt s így a róla írt könyvet a tanuló ifjuság hálás szeretettel forgathatja. A derék vállalat, mely havi füzetekben jelenik meg, valóban megérdemli, hogy alapja legyen minden tanuló kézi könyvtárának. *Harminez füzet elő-*

fizetése öt forint (holti árban kilenc forint). Tíz füzet két forint, öt füzet egy forint; különben pedig füzeteken 30 kr. Megrendelhető a *Korrajzok* szerkesztőségében és kiadóhivatalában: Bpest, Andrássy-út 25. a honnan a *Tanulók Lapja* előfizetői mutatványfüzetet is kaphatnak.

Az érettségi feladatok az 1893/94-iki iskolai évben.

5. Budapesti ág. hitv. evang. főgymn.

Magyar nyelv. 1. Petőfi Iyájának fősajátóságai. — 2. A nagy világ az életiskola (Petőfi.) 3. A Hunyadiak dicsősége.

Latin nyelv. A germaniai légiók lázadása. (Fordítás magyarból latinra.)

Görög nyelv. Thukydides II. könyv 57. és 58. fejezet.

Német nyelv. (Fordítás magyarból németre.) Göbi Imre «A magyar nemzet irodalom története» című könyv 141. lap «A mit Petőfi a lyrával tett»-től fogva... «költészete a népies irány legnemesebb, legmagasabb eredményévé»-ig.

Mennyiségtan. 1. Valakinek bizonyos tőkéje volt a takarékpénztárban s noha minden év végén kivett 450 frtot, eredeti tőkéje 21 év alatt mégis megkétszereződött. Mekkora volt a befizetett tőke, ha $p = 4\%$? — 2. Valamely háromszög területe $t = 960 \text{ cm}^2$; egyik oldala $a = 80 \text{ cm}$; a rajta fekvő szög $\varphi = 67^\circ 22' 48''$ Mekkora a háromszög oldalai és szögei?

6. Budapesti IV. ker. főreálisk.

Magyar nyelv. A tanuló fejtegesse levél alakban, melyik költői mű gyakorolt reá legmélyebb hatást? — b) A Jagellók szereplése Magyarországon. — c) A nap világossága és melege, mint a föld életének mozgató ereje.

Német nyelv. Erläuterung des Ausspruches: Ans Vaterland, an's theure, schliess' dich an, Das halte fest mit deinem ganzen Herzen, Hier sind die Wurzeln deiner Kraft!

b) Az ősmagyarok (Horváth M.) Fordítás.

Franzia nyelv. Testvéri szeretet. (Fordítás.)

Mennyiségtan. Egy város 8.000 frtot vett kölcsön 15 évi amortizációra évi 5% kamat mellett. Kilenc évig fizette a részleteket, most

FELADATOK

azonban egyszerre szándékozik lefizetni hátralevő tartozását. Mennyi volt a törlesztési összeg és mennyit kell most fizetni? b) Mennyire van Budapest Moszkvától, ha:

Moszkva földrajzi hossza

Ferrótól = 55°12'45"

Moszkva földrajzi szélessége

Ferrótól = 55°45'13"

Budapest földrajzi hossza

Ferrótól = 36°42'27"

Budapest földrajzi szélessége

Ferrótól = 47°29'

A föld legnagyobb körének 1°-nyi hosszát 15 mértföldre veszszük.

(Folytatjuk.)

A „Tanulók Lapja” irodalmi pályázata.

1. A felsőbb osztályiak részére: «Minő világnézet nyer kifejezést Vörösmarty «Gondolatok a könyvtárban» cz. költeményében?» *Jutalma 3 darab arany.*

2. Jókai M. «Uj földes ur» cz. regényének vázlatára. *Jutalma 3 darab arany.*

3. Az alsóbb osztályiak részére: «Minőnek képzeled a jó tanulót otthon és az iskolában?» *Jutalma 2 darab arany.*

4. Valamely elbeszélés jó magyaros fordítása. *Jutalma 1 darab arany.*

Megfejtési határidő 1895. márcz. 30. A pályaművek tisztán, a lapnak csak egyik felére írva, a szerző pályázati jogosultságát a czimszalaggal igazolva a Tanulók Lapja szerkesztőségébe (IX. Lónyay-u. 9. sz.) küldendők. Az első számú kérdésre a 7—8. oszt. a másodikra a 6. és 5. oszt. a harmadikra 1—4. oszt. tanulók, a negyedikre az összes előtízetők pályázhatnak. Felsőbb osztályiak az alsóbb osztályiak részére kiírt pályázatokon nem vehetnek részt. Pl. egy 7. vagy 8. osztályu nem pályázhat a 2. és 3. sz. kérdésekre:

A pályázat eredménye felett egy tanárból álló bizottság dönt.

1. Az I. és II. oszt. tanulók tegyék át folyó beszédbe a következő párbeszédet: *Aesopus és a számár.* *Aesopus:* Hova ballagsz, te számár és még hozzá ily egyedül? *Samár:* Ma legelni megyek, mert ünnep van. De honnan tudod te azt, hogy én számár vagyok? *Ae:* Oh, te ostoba! mire valók volnának a te hosszú füleid? Különböznél is ismertek, hisz én tanítóalak meg először beszélni. *Sz.:* Ki vagy hát, ha szabad kérdeznem? *Ae:* Aesopus vagyok. Talán már hallottad is a nevemet? *Sz.:* Először. A nagyapám sokat emlegetett. Ugy-e te vagy az a híres meseíró. *Ae:* Hogy híres vagyok-e nem tudom: de mesét irtam eleget. *Sz.:* Rendkívül örvendek, hogy megismerkedhettem veled, s kérek, ha róltunk irtsz értelmes és szellemes beszédet adj a szánkba. De ugy-e megteszed? *Ae:* A te szádba? és még hozzá értelmes beszédet? Oh, te együgyű teremtes! Hogy képzelheted ezt? Hisz akkor az egész világ azt mondana, hogy te vagy a nagy erkölcsanító és én a számár!

2. A III. és IV. oszt. tanulók írják le Gyulai Pál *A gonosz mostoha* című költeményének tartalmát röviden, egyszerűen, kerülve a hosszadalmas részletezést. Miért gonosz a mostoha, mi történt a fiúcskával, hogy bűnhődött gonoszságáért a mostoha, s mi jellemzi e mesében előforduló történetet? Mit találunk benne olyat, a mit az életben nem tapasztalunk?

3. A felsőbb osztályu tanulók dolgozzák fel e tételt: *Szülőföld és haza.* Vázlat: I. Ez a két szó már magában is a gondolatoknak és érzelmeknek egész sorát kelti fel keblünkben. Ugy a szülőföld szeretete, mint a hazaszeretet legnemesebb ösztönző rugói a szívnek, mindkettőnek mély és maradandó hatása van tevékenységünkre, egész életünkre. De a kettő különböző.

II. A szülőföld ama természeti és társadalmi környezet, a melyben születünk, fölnevelkedünk, tehát az a vidék, melyben ifju korunk első éveit éljük, — az emberek s mindenekelőtt a szülők, a hozzánk tartozók, a barátok, a kikkel érintkezünk, a kiknek nyelvét, szokásait, erkölcsét, jellemet elsajátítottuk. A szülőföld szeretete abban a megszokásban gyökerezik, a mely szülőhelyünk levegőjéhez, éghajlatához, tárgyaihoz, lakóihoz fűz, a hol ifjak valánk, de mélyen rejlik a szüleinke, testvéreinkre, rokonainkra, barátainkra, játékainkra való emlékeztetésben. Annál erősebb, mentül sajátlagosabb maga a vidék s mentül több szeretetben részesültünk környezetünk részéről. Rendszerint akkor nyilvánul legelőszőr, a mikor ifjuságunk lakóhelyét hosszabb időre kell elhagynunk s aztán visszavonoz a vágy szülőföldünkhöz.

A haza fogalmát nem a politikai intézmények és törvények, vagy a nyelv, vagy a törzsrakonság egysége, hanem a szellemi s ennek folytán az anyagi érdekek közössége határozza meg. A hazának öntudatára csak akkor jut valamely nép, ha gondolkodása, érzése összehangzólag érvényesül s a műveltség magasabb fokára emelkedik. A vadnak csak szülőföldje van, a műveltnak hazája is. A haza eszméje a társadalmi fejlődés eredménye. A hazaszeretet azoknak a jótéteményeknek megismerésén alapul, a melyet a nyelv, erkölcsök, szokások, vallás és jog révén velünk kapcsolatos emberekkel együtt élvezünk úgy, hogy velük egy nagy családot alkotunk. Annál erősebb, mentül magasabb és jelentősebb szellemi érdekek hatják át a népet és mentül magasabb fokán áll a műveltségnek. Így fejlődik ki belőle a nemzeti büszkeség. Nyilvánul pedig az ország törvényei iránt való engedelmességben, a felsőség iránt való hűséges tiszteletben, — az oly értelemben és cselekvényben, a mely erős elhatározással száll szembe

minden támadással, a mely a haza joga és méltósága ellen irányul, — abban a törekvésben, hogy a haza jólétét összes szellemi és testi erőnkkel előmozdítsuk s végre hogy hazánkért mindenünket készek vagyunk feláldozni, vagyonunkat ép úgy, mint életünket.

III. Számos kivándorlás oka a szülőföld szeretetének vagy a honszeretlemnek hiánya s méltán itélendők el, ha nem a kényszerítő szükségből származnak. Csak a szülőhely, vagy általában a baza földje az, a hol az ember természetszerűen és a legtökéletesebben fejlődhetik.

Megfejtési határidő 1895. márcz. 1.

A legjobb dolgozatok íróinak értékes könyvet tűzünk ki jutalmul.

A 22. számban közölt feladatok megfejtését beküldték: Grünér Rezső, Balázs Ferencz, (Zivatartól megjelve, *Bródy Aladár* nemzeti irod. tanulmányozásának haszna és fontossága).

A jutalom könyvet **Balázs Ferencznek** íteltük oda.

VEGYESEK.

Hangverseny A VII. ker. áll. főgymn. ezidén alakult „*Ifjusági Kör*”, mely tagjainak önképzését és a szegényebb tanulók anyagi segélyezését tüzte ki céljául, f. hó 5-én az intézeti zene- és énekar közreműködésével egy erkölcsileg, mint anyagiilag fényesen sikerült hangversenyt rendezett. A műsor a következő volt: 1. Schubert Hymnusza, melyet az énekar *Erődy Ernő* énektanár vezetése mellett szépen énekelt. Azután a zenekar, melyet *Zerkovitz Rezső* 7. oszt. növ. vezet, Bellini-Norma nyitányát adta elő. A közönség a fiatal karmestert lelkes tapsokkal jutalmazta meg, tanuló társai pedig szép baberkoszorúval lepték meg. *Rothauer* Ede (8. o. t.) Rudnyánszky «A gyáva» című monológiát adta elő nagyon szépen. Utána Huber: «Kunok» hegedű kettősét *Arviz Lipót* és *Lederer Imre* adták elő élénk tetszésnyilvánítások mellett. Föltűnést keltett *Szemethy Károly* 2. oszt. tanuló gyönyörű zongorajátéka, melylyel Bach Solfeggióját adta elő. Nagy tetszést és élénk derűtséget keltettek: *Grünberger* Izsó, *Bányai Aladár* és *Kovács* Ferencz 7. oszt. tanulók, kik Molière: «Kénytelen házasság» című vigjátékából a tudósok jelenetét játszották ritka ügyességgel. *Alföldy* Béla (7. o. t.) remekül játszotta hegedűn Beriot: 9. koncertjét. Utána *Friedmann* Emil, *Havas* Dániel, *Bárdos* Arthur, *Renner* Árpád, *Adány* Béla és *Kun* Emil Gillet: «Lain du bal» vonós ötösét adták elő; *Odor* Árpád (7. o. t.) rendkívül ügyes előadásban «A komikus» című monológgal mulattatta a közönséget. Azután ismét a zenekar remekelt Schubert: «Moments musicales» f moll előadásával, mely az egész estnek úgy szólván fénypontja volt. Végül az ifjusági ének-

kar népdalokat adott elő, melyeket meg kellett ismételnie. A közönség nagyon meg volt elégedve s a kör segélyalapja körülbelül 100 frttal gyarapodott. Az egész előadás fényes bizonyossága annak, hogy tanulóifjuságunka nélkül, hogy iskolai teendőit elhanyagolná, megszerezheti az általános műveltséget is, csak legyen tapintatos kéz, mely a helyes utat neki megmutatja. A VII. ker. főgymnasium igazgatója és tanári kara, de tanuló ifjusága is megérdemli elismerésünket s a többi intézeteknek alig tudjuk eléggé utánzásra ajánlani a jó példát. Föl a nemes versenyre!

A sárospataki «Erdélyi önképző-kör» január 12-iki ülésén:

1. A beszély-pályakérdésre beérkezett munkák megbírálására választott bizottság olvasta fel részletes előterjesztését, mely szerint a beérkezett hét pályamunka közül «Az utolsó könyv és véresepp» című elbeszélés, naiv és komoly hangjának mesteri egyesítése, tárgyának szövevényes menete, kitűnő jellemalkotó ereje, előadásának könnyed, közvetlen megnyerő folyamata folytán — méltán érdemes a kitűzött 6 forint pályadíjra. A többi hat munka egyszerűen elvetetett. 2. *Patak* János, VII. oszt. tan., szavalt *Arany «Hamis tanuját»*; szavaltatát a kör elvetette. 3. Olvastatott «Levél egy barátomhoz» című költemény és annak bírálatára *Kormoss E.* és *Székely J.*-től. A vers szerzője *Zombori Andor*, VIII. oszt. tan. Ezután a kör több, anyagi ügyeit érdeklő dologra tért át. (M E.)

A kecskeméti kath. főgymnasium Önképző köre a következő kérdéseket tüzte ki pályázatra: 1. «Az Árpád-házból származott királyok érdemei az alkotmány fejlesztését és a műveltség terjesztését illetőleg.» (Magyar történelmi kérdés.) 2. «*Rozgonyi Czeccília.*» (Történelmi elbeszélés.) 3. «Összefüggésben áll-e a vallás kedélyi és szellemi szükségekkel?» (Erkölcshölcséleti fejtegetés.) 4. «*Teleky László* gróf *Kegyencze*, korrajz és jellemalkotás szempontjából.» (Aesthetikai kérdés.) 5. «Ezer éve lakunk itten.» (Költői tárgy.) 6. «*Caj. Svetonii* *Tranquilli*, *Titus Flavius Vespasianus Augustus* I—XXV. Cap.» (Műfordítás) 7. «A légköri tünemények s azok befolyása az ember életére.» (Természettudományi tétel.) Beadási határidő április 21.

A n.-károlyi főiskolai ifjusági hangverseny, melynek műsorát ének, zene s színi előadás képezte, f. hó 5-én igen szépen sikerült. A közönség rendkívül élvezetes estét töltött el s mint halljuk, a jövedelem is szép összeggel hozott az ifjusági egyesület pénztára javára.

Önképző-körijelentések. *A selmeczbányai ág. ev. liceum* Petőfi-köre XII. rendes gyűlését decz. 14. tartotta ifj. Breznik János alelnök vezetése mellett. A pénztári jelentés szerint a kör vagyona 338 frt 79 kr., mely részint új könyvek bevásárlására, részint a kopottak kijávitására fordítottak. Ezután Pauks Béla 7. o. t. szavalt a Szentjóni «Együgyű paraszt»-ját. A kör a szavalatot «dicséretben», mint első fokozatban részesítette; Kosztolányi Imre 7. o. t. Petőfi «Munkácsi várban» cz. költeményének szavalaáért csak «méltánylásban» részesült. Singer Lajos 8. o. t. Tompa M. lyrájának jellemzése czimű dolgozatát olvasta fel. A dolgozat nyelvezete esinos, folyékony, a szerkezet arányos, az egész szorgalmas tanulmányra vall. A dolgozatot a kör többsége az «Érdemkönyvbe» beirhatónak ítélte. Suhajda Lajos főjegyző. — *A budapesti VII. ker. áll. főgymn.* önképzőköre f. hó 13-án d. e. 10 órakor tartotta negyedik nagy gyűlését *Szilasy Mór* tanár elnök és Blumkund Béla ifj. elnök vezetése mellett. Révész L. felolvasta felülbírálatát Grünberger Izó (7. o. t.) «Fehér ágyon nyugszol» czimű hangulatos költeménye fölött, melyet elfogadásra ajánlott. Grünberger Izó «Alkalmás-e Catilina jelleme a tragédiákra» czimű alapos tanulmányra s olvasottságra valló értekezését olvasta fel. Ezután egy latinból való fordítás következett, majd Bruck Sándor (7. o. t.) szavalt a epigrammjaikat. Grünberger Izó «A fuvolás» cz. novelláját mindkét bíráló elvetette. Tauber Kornél (5. a oszt. t.) olvasta fel Solyom Pál «A magyar politikai költészetéről» lelkes hangon megírt értekezését, mely után Jusztusz N. a «Magas Tátrá-t» fejtegette, hova ő az egyesület alelnökével Kovács Ferenczcel Verőczéről gyalog utat tett meg. Végül Pollák J. «Dalait» olvasta fel Zerkovitz Rezső — s az ülés azzal véget ért. — *A rozsnyói kath. főgymn.* ifj. önképző-köre Kapsztorfer Gyula tanár ur elnökléte alatt az első időszakban egy alakuló és tizenegy rendes gyűlést tartott. Az egyes gyűlések tárgyait bírálatok, az elfogadott művek felolvasása s szavalatok képezték. Beérkezett 3 verses, 14 prózai dolgozat. Érdemkönyvbe került 5, dicséretet nyert 4, egyszerűen elfogadottat 5, elvetettét 3. Érdemkönyvbe kerültek: Fohász, Birák előtt, s egy vers a «Mübirálat», szerzője Mocsár Andor (8. o. t.); «A természet-tudományok kora» cz. értekezés írója Tóth Béla (8. o. t.) «Szomolnoki tatárjárás», leírás Ocsvár R.-tól. Dicséretet nyertek: «A reformáció okai és következményei», «Osztálytársaimhoz», Mocsár Andortól; «Földi ember kevéssel beéri, vágyait ha kevesebbre méri» Zólyomi

Jánostól; «Pázmány P. irodalmi működése és hatása» Hornyák Aladár (8. o. t.). A 60 szavalat közül dicséretet nyert 17, méltánylásban részesült 17, tudomásul vétetett 20, egyszerű elmondás volt 6. Közli Zólyomi János főjegyző. — *A székesfehérvári főgymnasiumnak* van 40 rendes és 30 pártoló tagja; elnöke *Werner Adolf* dr., ifjusági alelnök: Ferenczy Árpád (8. o. t.). Tartott eddig 9 gyűlést, köztük az aradi vértanuk és Vörösmarty Mihály emlékére. Volt 50 szavalat, (melyek közül dicséretre érdemesített Marosi Rudolffés Mészáros Károlyé) és 6 felolvasás. A beérkezett művek közt van 10 prózai, 10 verses; az elfogadott dolgozatok a következők: Ünnepi óda okt. 6-ra Krausz Aladár (7. o. t.), Damjanics, Kovács János (8. o. t.); Az ember tragédiájáról Krausz Aladártól; «A séta», csevegés Berger Leótól (8.o.t.); «Egykor és most», Lenau után Ujházy B. (7. o. t.); «Az eleven erőről» Ereký Károly (7. o. t.); «Vörösmarty kora és lyrája», Krausz Himér (8. o. t.); «Camoens Luziadájáról és szerelmi perpatvar» (Horatiusból) Krausz Aladártól; — *A budapesti ref. főgymn.* ifj. önképzőköre f. hó 12-én tartotta tízedik rendes gyűlését, mely alkalommal Neuman Ferencz (8. o. t.) Jókai írói erényeiről és hibáiról vitakozott, mely vitában részt vettek: Szilády (8. o. t.) Forschner (7. o. t.) Petrich (7. o. t.) Kóreh (8. o. t.) és Csiky (8. o. t.). Ezután az egész kör osztatlan figyelme mellett Forschner (7. o. t.) Várady Antalnak «Két koponya» cz. költeményét adta elő. E szavallattal Forschner körünk legjobb szavaloí közé emelkedett, mit a kör azzal is elismert, hogy neki az első fokozatot adta meg. Ezután Bartsch (8. o. t.) bírálta a 2. sz. «Népdal» czimű verset, melyet dicséretre méltónak talált. Szerzője anonym. Végül Torday (7. o. t.) Petőfi «Örültjé-t», Schier (7. o. t.), Coppée «Hajóroncs» czimű költeményét szavalt. Az első a második, az utóbbi az első fokot nyerte, mit meg is érdemelt. N. F.

A kassai irodalmi társaság f. hó 12-én tartotta meg szép számu közönség előtt felolvasó estélyét. Közreműködtek Révész Kálmán, Grósz Sándor, Fényes Samu, Kelemenszky Jenő. A közönség elismerése tüntető lelkesedésben nyilvánult.

Kétezredik születésnapja volt M. Tullius Cicerónak január 10-én. Cicero nevét, mióta a római míveltség meghódította az emberiséget, mindig s mindenütt dicsőítve emlegették. Az ő beszédeiből ismerjük meg a szónoklat nagy művészetét.

Gyászrovat. F. hó 7-én temették el *Alecker* Lajos nyitrai főgymnasiumi tanártársunkat. A megboldogult 44 évet élt s ebből 21 évet töltött a tanári pályán. Nyugodjék békében.

Értesítés. A «Tanulók Lapja» első évfolyamának néhány példánya még kapható; ára 2 frt, diszkötésben 2 frt 50 kr. A megrendelések a szerkesztő nevére, Budapest IX., Lónyai-utca 9, küldendők.

Felhívás. A kik a Tanulók Lapjára előfizetőket gyűjtenek, forduljanak gyűjtő-ivekért a kiadóhivatalhoz. A ki husz előfizetőt gyűjt, annak tiszteletpéldányt küldünk. A kik pedig a lap tudósítói akarnak lenni, ebbeli szándékukat jelentsék be a szerkesztőségnél, a hova a tudósítások is küldendők.

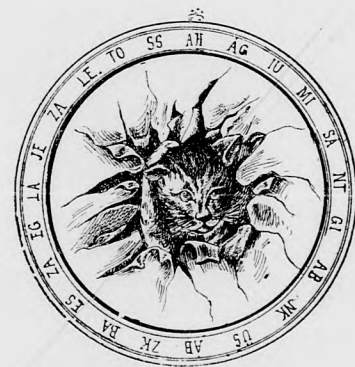
Történeti album mellékletünk nyomás alatt van s belőle az első ivet lapunk február 3-án megjelenő számához mellékelve minden előfizetőnknek megküldjük. Ez uttal megemlítjük, hogy a ki a Tanulók Lapjára 10 előfizetőt gyűjt, annak a kiadóhivatal az albumot diszkötésben azonnal megküldi.

Szerkesztői üzenetek.

Azon t. tanár uraknak, akik a Tanulók Lapját növend-keiknek ajánlani szivesek voltak, ez uton mondunk köszönetet — **Dr. Sárfy A.** Köszönjük. Levél megy. — **Vinceze A.** Nyitra. Olyan legyen a pályamunka, hogy közölhessük. Ha csak egy kis mesével pályázik, nem valószínű, hogy győztes lesz, mert a pályázaton sokan lesznek. A tudósítást köszönjük. — **Fried és Fischer** Miskolcz. Mint lapunk közléseiből meggyőződhetnek, mindenkinek szól. Bárkitől szivesen fogadjuk a tudósításokat, sőt az egész ország tanulóifjuságával szeretnénk összeköttetésbe lépni s lehetőleg minél több önképzőkör működéséről beszámolni. Az eredetit okvetlenül mellékelni kell. — **Spitzer Gy.** Pozsony. Persze hogy lesz. Pályazhat kettőre: a másodikra s a fordításra. — **Krajnik N.** Ha a lapküldésre vonatkozólag van kérése, forduljon a kiadóhivatalhoz (VI. Aradi-utca 8.). Verseinek elolvasásába nem fogunk, míg a multkor levelezőlapon küldött kérdéseinkre nem ad érdemleges választ. Azt szeretnők tudni: magyar vagy klasszikus versekben írta-e, mert mi nem tudunk rajtok eligazodni. Azt hisszük, maga sem. Várjon még néhány évig és akkor próbáljon verseket írni. — **Braun A.** Bpest. Ha beválnak, nagyon szivesen. — **Bányász I.** Bpest. Mivel leveleiben olyan dolgok voltak, melyek a kiadóhivatalt érdeklik, oda küldtük, azért nem kaphat rá érdemleges választ. Ott eltévedt. Küldje be még egyszer. Talányait eltettük. — **Braunberger Lipót** Szabadka. Az ön lelkének közvetlenségéből eredő szives

jókívánataiert örömmel mondunk köszönetet. Kívánjuk, hogy a Tanulók Lapját élvezettel olvassák s belőle sok szepet s jót tanuljanak. Nem csak mi. **hanem önök is** köszönettel tartoznak jó tanárunknak, a ki a lapot önöknek ajánlotta, mert a tanár úrnak is az a meggyőződése, hogy jó lapot adott az önök kezébe. Olyan derék ifjúból, a milyen ön, derék ember fog válni. Mi mindig figyelemmel fogjuk önt kísérni. Üdvözet. — **Harmath I.** Pozsony. A hiányzó számokat tessék külön a kiadóhivaltól kérni. — **Ilyjés F.** Kolozsvár. Hogyne volna szabad! De jó legyen ám! — **Kerekes P.** Eperjes. Ideája van, de a forma még sok kifogás alá esik. — **Hackl I. N.** Beeskerek. Kérésével forduljon a kiadóhivatalhoz; a tudósításokat elfogadjuk; az érintkezési rovathan egy szó közlése 2 fillér, mely bélyegekben is beküldhető a kiadóhivatalhoz. Az Aquila szerkesztősége: Lövdöde-tér 3. — **Rada Tivadár, Löwy J.** Üdvözet. — **M. E. Sárospatak.** Tompa «Bosnyák Zsófia»-ja legenda. A tudósítást köszönjük. — **Oppenheimer F.** Losoncz. Okvetlenül mellékelni kell az eredeti szöveget. — **Becsek Imre.** Mert elfogytak. — **Beniczky Iona és Hoffmann Margit.** Piros színű bekötési tábláink már elfogytak. Csak fehér, kék és igen szép kávébarna színűek vannak. — **Propper S.** Budapest. A kiadóhivatalban. A tudósítást a szerkesztőségre kell küldeni. — **Zamaróczy Zs.** Trencsén. Angol, francia, német, olasz, holland, spanyol, portugál nyelvből. — **Kálmán János** Kolozsvár. A lapot a kiadóhivatal adja. Tudósítást bárkitől elfogadjuk. — **Zilahy L.** Miskolcz. Minden vasárnap jelenik meg. — **König D. és Schaffer Gy.** Bpest. Lehet. — **Bóth I.** Lehet, de főlöleges, mert a lapunkban való közlésre alkalmasnak kell lenni. — **Becsek I.** Azért, mert elfogytak. Azért néha-néha lesz. — **E. K.** Fehérvár. A lapot a kiadóhivaltól kaphatja. Másik kérdésére lapunk maga a válasz. — **Bródy A.** Homonna. Igen. — **Sziklay Dezső** Eperjes. Elismerjük, hogy 250 kötet egy tanulónak becsülcetere válik. Macte puer! Az a lap már megszűnt. **Makay M.** Békés. Legalább négyet kell megfejteni. **A többi kérdésekre** jövő számunkban felelünk.

Képtalány.

Megfejtését a megfejtők neveivel együtt a 4. számban közöljük. A megfejtők között értékes könyvet sorso-lunk ki.

Önképző-körijelentések. *A selmeczbányai ág. ev. liceum* Petőfi-köre XII. rendes gyűlését decz. 14. tartotta ifj. Breznik János alelnök vezetésével. A pénztári jelentés szerint a kör vagyona 338 frt 79 kr., mely részint új könyvek bevásárlására, részint a kopottak kijavítására fordítottak. Ezután Pauks Béla 7. o. t. szavalt Szentjóni «Együgyű paraszt»-ját. A kör a szavalatot «dicséretben», mint első fokozatban részesítette; Kosztolányi Imre 7. o. t. Petőfi «Munkácsi várban» cz. költeményének szaválásáért csak «méltánylásban» részesült. Singer Lajos 8. o. t. Tompa M. Iyrájának jellemzése czimű dolgozatát olvasta fel. A dolgozat nyelve csinos, folyékony, a szerkezet arányos, az egész szorgalmas tanulmányra vall. A dolgozatot a kör többsége az «Érdemkönyvbe» beírhatónak ítélte. Suhajda Lajos főjegyző. — *A budapesti VII. ker. áll. főgymn.* önképzőköre f. hó 13-án d. e. 10 órakor tartotta negyedik nagy gyűlését *Szilasy Mór* tanár elnök és Blumgund Béla ifj. elnök vezetésével. Révész L. felolvasta felülbírálatát Grünberger Izsó (7. o. t.) «Fehér ágyon nyugszol» czimű hangulatos költeménye fölött, melyet elfogadásra ajánlott. Grünberger Izsó «Alkalmas-e Catilina jelleme a tragédiákra» czimű alapos tanulmányra s olvasottságra valló értekezését olvasta fel. Ezután egy latinból való fordítás következett, majd Bruck Sándor (7. o. t.) szavalta az epigrammait. Grünberger Izsó «A fuvalás» cz. novelláját mindkét bíráló elvetette. Tauber Kornél (5. a oszt. t.) olvasta fel Solyom Pál «A magyar politikai költészetéről» lelkes hangon megírt értekezését, mely után Jusztusz N. a «Magas Tátra-t» fejtegette, hova ő az egyesület alelnökével Kovács Ferenczel Verőczéről gyalog utat tett meg. Végül Pollák J. «Dalait» olvasta fel Zerkovitz Rezső — s az ülés azzal véget ért. — *A rozsnyói kath. főgymn.* ifj. önképző-köre Kapszdorfer Gyula tanár ur elnöklése alatt az első időszakban egy alakuló és tizenegy rendes gyűlést tartott. Az egyes gyűlések tárgyait bírálatok, az elfogadott művek felolvasása s szavalatok képezték. Beérkezett 3 verses, 14 prózai dolgozat. Érdemkönyvbe került 5, dicséretet nyert 4, egyszerűen elfogadott 5, elvetett 3. Érdemkönyvbe kerültek: Fohász, Bírak előtt, s egy vers a «Műbírálat», szerzője Mocsár Andor (8. o. t.); «A természet-tudományok kora» cz. értekezés írója Tóth Béla (8. o. t.) «Szomolnoki tatárjárás», leírás Ocsvár R.-tól. Dicséretet nyertek: «A reformáció okai és következményei», «Osztálytársaimhoz», Mocsár Andortól; «Földi ember kevéssel beéri, vágyait ha kevesebb méri» Zólyomi

Jánostól; «Pázmány P. irodalmi működése és hatása» Hornyák Aladár (8. o. t.). A 60 szavalat közül dicséretet nyert 17, méltánylásban részesült 17, tudomásul vétetett 20, egyszerű elmondás volt 6. Közli Zólyomi János főjegyző. — *A székesfehérvári főgymnasiumnak* van 40 rendes és 30 pártoló tagja; elnöke *Werner Adolf* dr., ifjusági alelnök: *Ferenczy Árpád* (8. o. t.). Tartott eddig 9 gyűlést, köztük az aradi vértanúk és Vörösmarty Mihály emlékére. Volt 50 szavalat, (melyek közül dicséretre érdemesített Marosi Rudolf és Mészáros Károly) és 6 felolvasás. A beérkezett művek közt van 10 prózai, 10 verses; az elfogadott dolgozatok a következők: Ünnepi óda okt. 6-ra Krausz Aladár (7. o. t.), Damjanics, Kovács János (8. o. t.); Az ember tragédiájáról Krausz Aladártól; «A séta», csevegés Berger Leótól (8.o.t.); «Egykor és most», Lenau után Ujházy B. (7. o. t.); «Az eleven erőről» Erekly Károly (7. o. t.); «Vörösmarty kora és Iyrája», Krausz Himér (8. o. t.); «Camoens luziadájáról és szerelmi perpatvar» (Horatiusból) Krausz Aladártól; — *A budapesti ref. főgymn.* ifj. önképzőköre f. hó 12-én tartotta tizedik rendes gyűlését, mely alkalommal Neuman Ferencz (8. o. t.) Jókai írói erényeiről és hibáiról vitakozott, mely vitában részt vettek: Szilády (8. o. t.) Forschner (7. o. t.) Petrich (7. o. t.) Kóreh (8. o. t.) és Csiky (8. o. t.). Ezután az egész kör osztatlan figyelmével Forschner (7. o. t.) Várady Antalnak «Két koponya» cz. költeményét adta elő. E szavallattal Forschner körünk legjobb szavaloí közé emelkedett, mit a kör azzal is elismert, hogy neki az első fokozatot adta meg. Ezután Bartsch (8. o. t.) bírálta a 2. sz. «Népdal» czimű verset, melyet dicséretre méltónak talált. Szerzője anonym. Végül Torday (7. o. t.) Petőfi «Örültjé-t», Schier (7. o. t.), Coppée «Hajóroncs» czimű költeményét szavalta. Az első a második, az utóbbi az első fokot nyerte, mit meg is érdemelt. N. F.

A kassai irodalmi társaság f. hó 12-én tartotta meg szép számu közönség előtt felolvasó estélyét. Közreműködtek Révész Kálmán, Grósz Sándor, Fényes Samu, Kelemenszky Jenő. A közönség elismerése tüntető lelkesedésben nyilvánult.

Kétezredik születésnapja volt M. Tullius Cicerónak január 10-én. Cicero nevét, mióta a római műveltség meghódította az emberiséget, mindig s mindenütt dicsőítve emlegették. Az ő beszédeiből ismerjük meg a szónoklat nagy művészetét.

Gyászrovat. F. hó 7-én temették el *Alecker* Lajos nyitrai főgymnasiumi tanártársunkat. A megholdogult 44 évet élt s ebből 21 évet töltött a tanári pályán. Nyugodjék békében.

Értesítés. A «Tanulók Lapja» első évfolyamának néhány példánya még kapható; ára 2 frt, diszkötésben 2 frt 50 kr. A megrendelések a szerkesztő nevére, Budapest IX., Lónyay-utca 9, küldendők.

Felhívás. A kik a Tanulók Lapjára előfizetőket gyűjtenek, forduljanak gyűjtő-ivekért a kiadóhivatalhoz. A ki husz előfizetőt gyűjt, annak tiszteletpéldányt küldünk. A kik pedig a lap tudósító akarnak lenni, ebbeli szándékukat jelentsék be a szerkesztőségnek, a hova a tudósítások is küldendők.

Történeti album mellékletünk nyomás alatt van s belőle az első ivet lapunk február 3-án megjelenő számához mellékelve minden előfizetőnknek megküldjük. Ez uttal megemlítjük, hogy a ki a Tanulók Lapjára 10 előfizetőt gyűjt, annak a kiadóhivatal az albumot diszkötésben azonnal megküldi.

Szerkesztői üzenetek.

Azon t. tanár uraknak, akik a Tanulók Lapját növend-keiknek ajánlani szivesek voltak, ez uton mondunk köszönetet — **Dr. Sárffy A.** Köszönjük. Levél megy. — **Vincze A.** Nyitra. Olyan legyen a pályamunka, hogy közölhessük. Ha csak egy kis mesével pályázik, nem valószínű, hogy győztes lesz, mert a pályázaton sokan lesznek. A tudósítást köszönjük. — **Fried és Fischer** Miskolcz. Mint lapunk közléseiből meggyőződhetnek, mindenkinek szól. Bárkitől szivesen fogadjuk a tudósításokat, sőt az egész ország tanulóifjuságával szeretőnk összeköttetésbe lépni s lehetőleg minél több önképzőkör működéséről beszámolni. Az eredetit okvetlenül mellékelni kell. — **Spitzer Gy.** Pozsony. Persze hogy lesz. Pályázhat kettőre: a másodikra s a fordításra. — **Krajnik N.** Ha a lapküldésre vonatkozólag van kérése, forduljon a kiadóhivatalhoz (VI., Aradi-utca 8.). Verseinek elolvasásába nem fogunk, míg a multkor levelezőlapon küldött kérdéseinkre nem ad érdemleges választ. Azt szeretőnk tudni: magyar vagy klasszikus versekben írta-e, mert mi nem tudunk rajtok eligazodni. Azt hisszük, maga sem. Várjon még néhány évig és akkor próbáljon verseket írni. — **Braun A.** Bpest. Ha beválnak, nagyon szivesen. — **Bányász I.** Bpest. Mivel levelében olyan dolgok voltak, melyek a kiadóhivatalt érdeklik, oda küldtük, azért nem kaphat rá érdemleges választ. Ott eltévedt. Küldje be még egyszer. Talányait eltettük. — **Braunberger Lipót** Szabadka. Az ön lelkének közvetlenségéből eredő szives

jókívánataiert örömmel mondunk köszönetet. Kivánjuk, hogy a Tanulók Lapját élvezettel olvassák s belőle sok szöveget s jót tanuljanak. Nem csak mi. **hanem önök is** köszönettel tartoznak jó tanáruknak, a ki a lapot önöknek ajánlotta, mert a tanár úrnak is az a meggyőződése, hogy jó lapot adott az önök kezébe. Olyan derék ifjúból, a milyen ön, derék ember fog válni. Mi mindig figyelemmel fogjuk önt kísérni. Üdvözet. — **Harmath I.** Pozsony. A hiányzó számokat tessék külön a kiadóhivaltól kérni. — **Ilyés F.** Kolozsvár. Hogyne volna szabad! De jó legyen ám! — **Kerekes P.** Eperjes. Ideája van, de a forma még sok kifogás alá esik. — **Hackl I. N.** Beeskerek. Kérésével forduljon a kiadóhivatalhoz; a tudósításokat elfogadjuk; az érintkezési rovathoz a szó közlése 2 fillér, mely helyegekben is beküldhető a kiadóhivatalhoz. Az Aquila szerkesztősége: Lövéde-tér 3. — **Rada Tivadar, Löwy J.** Üdvözet. — **M. E.** Sárospatak. Tompa «Bosnyak Zsófia»-ja legenda. A tudósítást köszönjük. — **Oppenheimer F.** Losonc. Okvetlenül mellékelni kell az eredeti szöveget. — **Becsek Imre.** Mert elfogytak. — **Beniczky Ilona és Hoffmann Margit.** Piros színű bekötési tábláink már elfogytak. Csak fehér, kék és igen szép kávébarna színűek vannak. — **Propper S.** Budapest. A kiadóhivatalban. A tudósítást a szerkesztőségbe kell küldeni. — **Zamaróczy Zs.** Trencsén. Angol, francia, német, olasz, holland, spanyol, portugál nyelvből. — **Kálmán János** Kolozsvár. A lapot a kiadóhivatal adja. Tudósítást bárkitől elfogadjuk. — **Zilahy L.** Miskolcz. Minden vasárnap jelenik meg. — **König D. és Schaffer Gy.** Bpest. Lehet. — **Bóth I.** Lehet, de fölösleges, mert a lapunkban való közlésre alkalmasnak kell lenni. — **Becsek I.** Azért, mert elfogytak. Azért néha-néha lesz. — **E. K.** Fehérvár. A lapot a kiadóhivaltól kaphatja. Másik kérdésére lapunk maga a válasz. — **Bródy A.** Homonna. Igen. — **Sziklay Dezső** Eperjes. Elismerjük, hogy 250 kötet egy tanulónak beszületére válik. Macte puer! Az a lap már megszűnt. **Makay M.** Békés. Leg-alább négyet kell megfektetni. A többi kérdésekre jövő számunkban felelünk.

Képtalány.

Megfektetését a megfejtők neveivel együtt a 4. számban közöljük. A megfejtők között értékes könyvet sorso-lunk ki.

Felhívás előfizetésre.

A „**Tanulók Lapja**“, mint olvasóink a jelen számból meggyőződhetnek, 1895-ik év január 1-étől kezdve lényeges változáson ment keresztül. Újévtől kezdve ugyanis a lap az eddigi szerkesztő vezetése mellett a „**Kosmos**“ **műintézet irod. részvénytársaság** kiadásában jelenik meg. Az előkelő intézet minden igyekezettel rajta lesz, hogy a „**Tanulók Lapja**“ amellet, hogy még az eddiginél is gazdagabb tartalommal jelenjék meg, egyúttal kiállítás is fényesebb, tetszetősebb legyen, mint eddig volt.

Emellett elhatározta a «Kosmos» részvénytársaság, hogy az eddig kéthetenként megjelent „**Tanulók Lapja**“ a jövőben

HETI LAP

legyen. Olvasóink tehát abban a kellemes helyzetben lesznek, hogy a „**Tanulók Lapja**“-t ezentul **minden vasárnapon** olvashatják.

Különös gondot fordít majd a kiadó vállalat a lap illusztrációira is, mint ezt az olvasó már a jelen számunkon tapasztalhatja.

A lap előfizetőinek egy

értékes meglepetéssel

is kedveskedik az új kiadó. Összes előfizetőinek ugyanis havonként **rendkívüli melléklet** gyanánt egy nagy ívet és egy gyönyörű

színes képet

kapnak abból a **nagyszabású történelmi műből**, melyet

— **K A D A E L E K** —

jeles írónk írt. Egy gyönyörűen illusztrált

Magyarok története

ez, melyből havonként egy ívet küldünk és egy színes nagy képet. Előfizetőink ilyenformán rövid idő alatt

egy igazi diszmunka

birtokában lesznek.

A «Kosmos» műintézet, mely azt akarja, hogy a **Tanulók Lapját** minden tanuló olvassa, ezenkívül még sok érdekes meglepetéssel fog előfizetőinek kedveskedni.

Felhívjuk tehát a tanuló ifjúságot, hogy a saját közlönyét a **Tanulók Lapját** a lehető legszeleesebb körökben terjeszteni sziveskedjék, mert csakis így válhatik lehetővé, hogy e közlöny minél gazdagabb és minél érdekesebb tartalommal jelenjék meg.

A tanulók lapja előfizetési ára:

Egész évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.

Az előfizetési pénzek s minden a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások a «Kosmos» műintézethez, a «Tanulók Lapja» kiadóhivatalába (Budapest, Aradi-uteza 8. sz.) küldendők.

Mutatványszámot bárkinek ingyen küld a

„**TANULÓK LAPJA**“ kiadóhivatala.

Budapest, VI., Aradi-uteza 8.

„KOSMOS“ MŰINTÉZET BUDAPEST

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed évre	1 frt.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:

Dr. RUPP KORNÉL

főgymnasiumi tanár.

Kiadja a „Kosmos“ műintézet, kő- és könyvnyomda részvénytársaság.

SZERKESZTŐSÉG

Budapest, IX., Lónyai-uteza 9.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI., Aradi-uteza 8. sz.

HIRDETÉSEK

felvételnek és jutányosan számíttatnak.

BEÖTHY ZSOLT.

Beöthy Zsolt nem az a férfiú, a ki barátja az ünnepeket s akkor midőnarez képét közöljük, nem teszünk szíveséget neki, hanem a tanuló ifjúságnak, mely ismeri nevét, használja *Magyar Irodalom-történetét* s gyakran hallja említeni őt, mint a legjobb stílisták egyikét. Ez menten ki bennünket azért, ha az arczkép közlése által Beöthy Zsolt nem tetszését idéznénk elő.

Java korbéli férfiú, a kinek nincs évszáma, mert lelke, kedélye üde, fiatal, rugékonny. Munkabíró és munkaszerető, a ki mint egyetemi tanár, a filozófiai kar dékánja, a tanárvizsgáló bizottság elnöke, a Kisfaludy-Társaság titkára sokféle elfoglaltsága mellett nemcsak az azzal járó sok munkát győzi lelkiismeretesen elvégezni,

hanem nagy irodalmi tevékenységet is fejt ki.

Mint író az elsők közé tartozik. Stylusa jellemzetes, bájos. A rokonértelmű szóknak meglepő használata, a kifejezéseknek különös finomsága, erő, természetesség, váratlan fordulatok s valami szokatlanul bájos hang jellemzik. A ki csak egyetlen művét is olvasta, bármikor fölismerne névtelenül írott munkáit is.

Mint tanár pontos, lelkiismeretes. Előadásait szorgalmasan látogatja az ifjúság, mert előszóbeli előadása vonzó, érdekes, magával ragadó. Csupa tűz, meggyőzés rezgi át hangját, mely magával viszi a hallgatót. Forma tekintetében pedig minden előadása befejezett, tökéletes egész.